

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS „TOMENA“ SKUNDO**

2020 m. spalio 5 d. Nr. S- 181 (7-154/2020)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš komisijos pirmininkės Editos Galiauskaitės, narių Evaldo Raistensko, Rasos Stravinskaitės, Andriaus Veniaus (pranešėjas), Vilmos Vildžiūnaitės, išnagrinėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Tomena“ (toliau – Pareiškėjas, Bendrovė) 2020-08-03 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Atsakovas, Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2020-07-16 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222E)-FR0682-322 (toliau – Inspekcijos sprendimas, skundžiamas sprendimas). Pareiškėjo įgalioti atstovai E. K. ir V. K., Atsakovo atstovas I. J. 2020-09-08 dalyvavo Komisijos posėdyje.

Komisija n u s t a t ė :

Pareiškėjas, remdamasis skunde išdėstytais argumentais, prašo panaikinti skundžiamą sprendimą.

Skunde nurodoma, kad pakartotinis Pareiškėjo patikrinimas buvo atliekamas vykdant Komisijos 2019-12-10 sprendimą Nr. S-158 (7-125/2019) ir turėjo būti atliekamas tik toje apimtyje, kuri leistų pašalinti Komisijos sprendime nurodytus ankstesnio (pirminio) patikrinimo trūkumus, t. y.: (i) ar tikrai ginčo dokumentuose (PVM sąskaitose) nurodytos prekės (ar jų dalis) apskritai egzistavo ir (ii) ar buvo vykdomas prekių tiekimas kitame prekių tiekimo etape. Skundžiamame Inspekcijos sprendime nurodyta, kad ginčo prekės egzistavo, tačiau Inspekcija netyrė ir nepasisakė dėl prekių tiekimo vykdymo kitame prekių tiekimo etape.

Bendrovės nuomone, mokesčių administratorius galimai pateikė pakankamai įrodymų, susijusių su tuo, kad Pareiškėjo kontrahentai sukčiavo PVM srityje, tačiau nepateikė jokių naujų įrodymų ir nenustatė jokių naujų faktinių aplinkybių, kad Bendrovė apie tai žinojo ar turėjo žinoti, lyginant su Inspekcijos pirminiame 2019-09-17 sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222) FR0682-212 nustatytais faktinėmis aplinkybėmis bei surinktais įrodymais. Pareiškėjas nurodo, kad Inspekcija beveik visiškai neskyrė dėmesio pagrindiniam šio mokestinio ginčo aspektui, o būtent – ar Bendrovė žinojo / turėjo žinoti apie tai, kad Sprendime nurodytos Latvijos ir Lietuvos įmonės piktnaudžiauja PVM srityje, nemokėdamos PVM į biudžetą.

Bendrovė neginčija fakto, kad galimai buvo surinkta sandorių ir įmonių grandinė, siekiant sukčiauti PVM srityje kaip nurodyta Sprendime, tačiau dalis Sprendime nurodytą įmonių yra realiai veikiantys verslo subjektai, kurie iš tiesų tikrintu laikotarpiu užsiėmė nurodyta veikla (UAB „AUSRUS“ ir kt.). Bendrovės nuomone, Sprendime minima PVM sukčiavimo schema yra ypatinga tuo, kad į ją buvo įtrauktos ir kelios realiai veikiančios ir būtent tuo verslu užsiimančios bendrovės, prekės realiai buvo tiekiamos, ką patvirtina ir mokesčių administratoriaus pozicija. Pagrįstai tikėtina, kad PVM sukčiavime dalyvavę asmenys, prisidengdami realiu prekių gabenimu, dirbtinai į tiekimo grandinę įtraukdavo kuo daugiau neveikiančių įmonių, siekdami mokestinės naudos, tačiau Bendrovei apie tai nebuvo žinoma. Bendrovė, realiai gaudama įsigytas prekes bei jas parduodama,

negalėjo žinoti, kad sukčiavime dalyvaujantys asmenys dirbtinai padidina tiekimo grandinėje dalyvaujančių įmonių skaičių, nes tokia informacija paaiškėjo tik valstybės institucijų tyrimų metu.

Vienintelis pažeidimas, kurį galėjo konstatuoti Inspekcija, tai, kad realiai prekes tiekė ne PVM sąskaitose nurodyti pardavėjai, o kitos Sprendime nurodytos įmonės. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) yra pažymėjęs, kad nustačius, jog prekės / paslaugos buvo suteiktos realiai (ūkinės operacijos realiai įvyko), už kurias pirkėjas sumokėjo atitinkamas PVM sumas, tačiau kartu nustatoma, kad šias prekes / paslaugas pirkėjui suteikė ne PVM sąskaitose faktūrose nurodyti subjektai, ši aplinkybė pati savaime nėra pakankama nesuteikti pirkėjui teisės į PVM atskaitą (2013-02-05 nutartis adm. byloje Nr. A-602-705/2013).

Pareiškėjo nuomone, mokesčių administratoriaus išvados paremtos tik Bendrovės vadovo sutikimu tarpininkauti laikytinos visiškai nepagrįstomis, nes Sprendime nepateikta absoliučiai jokių įrodymų, kurie patvirtintų Inspekcijos teiginius, Sprendimo išvados paremtos išimtinai prielaidomis.

Skunde cituojama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) ir LVAT praktika analogiškose bylose ir pabrėžiama, kad ESTT yra pažymėjęs, kad mokesčio mokėtojo teisė į atskaitą negali priklausyti nuo to, koku būdu tiekimo grandinėje veikia kiti subjektai, nes tai prieštarauja Direktyvos 2006/112 EB tikslams. Pareiškėjas akcentuoja, kad nagrinėjamu atveju Inspekcija nesurinko objektyvių įrodymų, kad Bendrovė žinojo / turėjo žinoti apie galimą sukčiavimą PVM srityje.

Apibendrinant ESTT sujungtose bylose *Mahageben* ir *David* sprendimą, skunde nurodyta, kad teisė į PVM atskaitą, kai egzistuoja tiek materialios, tiek formalios sąlygos jai atsirasti, gali būti nesuteikta (apribota) tik jei egzistuoja visos trys žemiau nurodytos aplinkybės: (i) apmokestinamasis asmuo, siekiantis pasinaudoti teise į atskaitą, žino / turi žinoti, kad dalyvauja sandoryje, susijusiam su PVM sukčiavimu; (ii) šią teisiškai reikšmingą aplinkybę objektyviais įrodymais privalo pagrįsti mokesčių administratorius; (iii) mokesčių administratorius privalo objektyviai įvertinti realų nagrinėjamų sandorių pobūdį, jų prasmę, turinį ir paskirtį, sudarymo priežastis ir ekonominį kontekstą, pirkėjo ir pardavėjo veiksmus, atsiskaitymo už sandorius formas ir pan. Akivaizdu, kad Inspekcija neatliko aukščiau nurodytų veiksmų, t. y. objektyviai neįvertino realaus nagrinėjamų sandorių pobūdžio, jų prasmės, turinio ir paskirties, sudarymo priežasčių ir ekonominio konteksto, pirkėjo ir pardavėjo veiksmų, Bendrovės verslo modelio ypatumų, atsiskaitymo už sandorius formų ir pan., o taip pat visiškai neanalizavo ir nepasisakė dėl Bendrovės pateiktų argumentų.

Skunde nurodoma, kad bendras visų ginčijamų ūkinių operacijų pelnas buvo 172430,75 Lt (49939,40 Eur), nuo kurio Bendrovė turėjo sumokėti 15 proc. pelno mokesťį. Vadinasi, sandoriai buvo Bendrovei ekonomiškai naudingi, pagrįsti verslo logika ir negali būti traktuojami kaip nukreipti mokesčinei naudai gauti. Skunde pabrėžiama, kad pelnas iš ginčo ūkinių operacijų sudarė didžiąją dalį Bendrovės metinio pelno.

Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tai, kad jo verslo modelis iš esmės yra paremtas tarpininkavimu – Bendrovės klientai, kuriems reikia tam tikros prekės, kreipiasi į Bendrovę, o Bendrovė, naudodamasi savo turimų kontaktų baze, ieško klientui geriausio varianto – klientą tenkinančios kokybės ir kainos prekių. Vienas svarbiausių kriterijų yra tinkama kaina ir pristatymo greitis, nes to paties produkto kaina gali keistis kelių dienų bėgyje, sprendimai yra priimami itin greitai, o pati rinka labai dinamiška. Toks verslo modelis gali būti lyginamas su prekių birža, kai sandoriai yra sudaromi itin greitai, neretai įmonės tarpininkai tiesiog pasikeičia prekėmis, kurios gali būti reikalingos jų galutiniams klientams. Šios rinkos dalyvių pagrindinis konkurencinis pranašumas – kuo didesnė ir įvairiapusiškesnė tiekėjų kontaktų bazė. Skunde taip pat pažymima, kad maisto prekių tiekimo grandinėje (nuo gamintojo iki mažmeninio prekybininko) įprastai dalyvauja ne mažiau kaip 5-6 įmonės (tarpininkai). Bendrovė beveik visada jau pirkdama prekes žino, kam jos bus parduotos. Todėl natūralu, kad prekių įsigijimo ir pardavimo sąskaitos skiriasi tik keliomis dienomis, o jose nurodytos prekės bei jų kiekis sutampa. Tai jokių būdu negali būti vertinama kaip sandorio fiktyvumą patvirtinanti aplinkybė, atvirkščiai, tokia yra įprasta šio verslo praktika. Panašų verslo modelį naudoja ir kitos įmonės, konkuruojančios su Bendrove: UAB „Daisena“, UAB „Eugesta“, UAB „Gemaga“, UAB „Armesta“, UAB „Alfagra“, UAB „AJV grupė“, UAB „Komoda“ ir kt.

Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, apibendrindamas skundžiamame sprendime akcentuojamus Bendrovės vadovo parodymus, priėjo išvadą, kad „A. L. pateikti dokumentai patvirtina jo parodymus. Ikiteisminio tyrimo metu negauta duomenų, kad šie dokumentai būtų netikri ar suklastoti, ar kad juose esantys duomenys būtų neteisingi.“ Tai dar kartą patvirtina, jog sandoriai buvo realūs.

Skunde pabrėžta, jog ikiteisminio tyrimo metu buvo vykdomas Bendrovės vadovo telefoninių pokalbių pasiklausymas, tačiau net ir naudojantis kriminalinės žvalgybos operatyviniais veiksmais nebuvo patvirtintas faktas, kad Bendrovės vadovas žinojo ar turėjo žinoti apie PVM pasisavinimo grandinės egzistavimą bei tariamą Bendrovės dalyvavimą joje, o taip pat tai, kad sandoriai tariamai buvo fiktyvūs.

Bendrovė atkreipia dėmesį į tai, kad Inspekcija dalį UAB „AUSRUS“ vardu išrašytų PVM sąskaitų faktūrų pripažino tinkamomis ir leido įtraukti į PVM atskaitą. Bendrovei neaišku, kaip ji galėtų žinoti, jog tam tikros įmonės galimai dalyvauja PVM sukčiavimo schemose, jei pati Inspekcija vienu atveju nurodo, kad UAB „AUSRUS“ pateiktos PVM sąskaitos negali būti įtrauktos į PVM atskaitą, o kitu – gali. Bendrovė pabrėžia, kad apie šią aplinkybę skundžiamame sprendime taip pat nepasisakytą.

Skunde, remiantis LVAT 2017-02-02 sprendimu adm. byloje Nr. A-1477-438/2017 dėl mokesčių mokėtojo teisės taikyti 0 proc. PVM tarifą, pažymima, kad vertinant mokesčių mokėtojo žinojimą ar pareigą žinoti, kad jo vykdomas sandoris įtrauktas į atliekamą sukčiavimą, svarbu atkreipti dėmesį bei atitinkamai įvertinti, ar mokesčių administratorius surinko pakankamus įrodymus bei atliko analizę, kurie pagrįstų išvadą, kad mokesčių mokėtojas žinojo / turėjo žinoti apie PVM sukčiavimą, kurios įmonės sandorių grandinėje dalyvavo išimtinai PVM sukčiavimo tikslais, o kurios vykdė realią veiklą, koks konkrečiai buvo kiekvienos įmonės bei paties mokesčių mokėtojo vaidmuo PVM sukčiavime. Akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju Inspekcija neatliko jokios analizės, kuri pagrįstų išvadą, kad Bendrovė žinojo / turėjo žinoti apie PVM sukčiavimą bei apie kurių įmonių veiklą Bendrovė žinojo / turėjo žinoti. Sprendime nenurodyta, kokių konkrečių veiksmų Bendrovė turėjo imtis, tačiau nesiėmė, siekdama įsitikinti, kad nėra įtraukta į PVM sukčiavimą (vien pozicija, kad Bendrovė „apsiribojo tik viešai prieinamos informacijos surinkimu“ laikytina nepakankama).

Bendrovė teigia visada tikrinanti viešai prieinamą informaciją apie įmones, su kuriomis sudaro sandorius, Registrų centre (ar teisinis statusas neįregistruotas, ar laiku teikiama finansinė atskaitomybė), skolų išieškojimo bendrovėse, rekvizitai.lt (gaunamos pajamos, bylos, išsiskolinimas biudžetui) ir pan. Pažymėtina, kad teisės aktuose nenumatyta Bendrovės pareiga žinoti apie galimą fiktyvią sandorių bei jose dalyvaujančių įmonių grandinę. Pakanka įsitikinti, kad verslo partneris yra patikimas. Skunde nurodyta, kad Bendrovės veiksmai, susiję su ūkinėmis operacijomis 2013–2014 m., atitiko net Inspekcijos interneto svetainėje 2017-07-01 paskelbtas atnaujintas rekomendacijas dėl verslo partnerių tikrinimo.

Bendrovė pažymi, kad neturėjo jokio pagrindo abejoti savo prekybos partnerių (tiekėjų ir pirkėjų) veiksmais – PVM sąskaitos faktūros buvo išrašytos tinkamai, atitiko teisės aktų reikalavimus, prekybos partneriai sandorių sudarymo metu buvo veikiančios įmonės, registruotos PVM mokėtojais, turėjo įdarbintų asmenų, Bendrovė už įsigytas prekes atsiskaitė banko pavedimais, Bendrovės pirkėjai už įsigytas prekes taip pat atsiskaitė banko pavedimais. LVAT 2016-10-09 sprendime adm. byloje Nr. A-1206-438/2016 nurodė, kad aplinkybė dėl neteisėto kontrahento vertimosi ūkine veikla paprastai negali patvirtinti mokesčių mokėtojo žinojimo apie kitos sandorio šalies sukčiavimą, o vėliau nustatytos aplinkybės, susijusios su kontrahentų neteisėta veikla negali turėti esminės įtakos konstatuojant ūkio subjekto nesąžiningumą sandorių sudarymo metu. Inspekcijos konstatuotos aplinkybės niekaip neįrodo, kad Bendrovei galėjo kilti pagrįstų įtarimų apie galimą verslo partnerių sukčiavimą, dėl ko Bendrovei galėjo atsirasti pagrindas imtis papildomų partnerių tikrinimo veiksmų nei aukščiau nurodyti Bendrovės veiksmai tikrinant partnerių patikimumą.

Bendrovė taip pat akcentuoja, jog ikiteisminio tyrimo metu buvo konstatuota, kad nebuvo nustatyta, jog „<...> A. L. ir I. N., vykdydami prekybą maisto produktais UAB „Tomena“ vardu, žinojo, kad N. H. realiai valdomos ir D. K. atstovaujamos įmonės <...> į prekybos maisto produktais

grandinę buvo įterptos ne siekiant vykdyti realius sandorius, o turint išankstinį nusikalstamą sumanymą išvengti privalomo mokėti PVM.“ Sprendime nepasisakyta, kodėl ši ikiteisminio tyrimo metu nustatyta aplinkybė nevertinta. Bendrovė pabrėžia, kad ikiteisminio tyrimo metu buvo nustatyta, jog Bendrovė nežinojo apie aplinkybes, kurias Inspekcija nurodo kaip pagrindžiančias nesąžiningą Bendrovės veiklą, ir dėl to ikiteisminis tyrimas Bendrovės darbuotojų atžvilgiu buvo nutrauktas.

Dėl N. H. tarpininkavimo ginčo sandoriuose Bendrovė pažymi, kad naudojimasis tarpininkų paslaugomis yra įprastas didmeninės maisto produktų prekybos versle, todėl vien faktas, kad Bendrovė naudojosi tarpininko paslaugomis, neturėjo ir negalėjo sukelti Bendrovei jokių įtarimų. Tarpininkas, atstovaudamas tiekėją, gali veikti įvairiu pagrindu – įgaliojimo, prokūros, atstovavimo sutarties, tarpininkavimo sutarties ir pan., o Bendrovė neturi jokios pareigos tikrinti tiekėjo ir tarpininko tarpusavio santykius, ypač po to, kai tarpininko veikla patvirtinama realiais veiksmais – pristatomos prekės, vykdomi atsiskaitymai už jas.

Dėl prekių kilmę ir kokybę patvirtinančių dokumentų Bendrovė pažymi, kad paprastai nereikalauja tokių dokumentų iš verslo partnerių, nes didmeninėje maisto prekių rinkoje jie neturi jokios reikšmės – prieš pateikiant produktus mažmeninės prekybos įmonėms jie visada yra ištiriami Lietuvos laboratorijose, tikslu nustatyti, ar produktai atitinka keliamus reikalavimus, nepriklausomai nuo to, ar didmenininkas turi kokius nors prekių kokybės sertifikatus ar ne.

Dėl maisto tvarkymo subjektų sąrašo Bendrovė nurodo, kad, nors šis sąrašas yra viešas (sprendime pateikta nuoroda į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) interneto puslapį), tačiau Inspekcijos nurodytos įmonės jau keletą metų nevykdo jokios veiklos, todėl akivaizdu, kad tokios įmonės negali būti skelbiamos VMVT interneto puslapyje kaip turinčios maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą.

Bendrovės vertinimu, nei vienas iš skundžiamame sprendime nurodytų argumentų neįrodo, kad Bendrovės elgesys neatitiko rūpestingumo ir protingumo kriterijų, todėl laikomas nesąžiningu ar kad Bendrovė žinojo / privalėjo žinoti, kad dalyvauja sandorių grandinėje, siekiant sukčiauti PVM srityje.

Bendrovė atkreipia dėmesį į tai, kad *de facto* mokesčio permokos grąžinimo klausimai yra sprendžiami jau šešerius metus (nuo 2014 m.). Mokestinis patikrinimas, mokesčio permokos grąžinimo bei turto arešto klausimų sprendimai, Bendrovės vertinimu, yra nepagrįstai vilkinami. Tokie valstybės institucijos veiksmai daro žalą teisėtai veikiančiam verslo subjektui.

Sprendime nurodyta, jog Bendrovės veikloje nustatytos sunkinančios aplinkybės, numatytos Baudų skyrimo ir delspinigių skaičiavimo metodikos, patvirtintos Inspekcijos viršininko 2007-03-28 įsakymu Nr. VA-25 dėl „Baudų skyrimo ir delspinigių skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Metodika) 18.1.4, 18.1.7, 18.1.8 papunkčiuose, kurių buvimas vertinant kartu su lengvinančiomis aplinkybėmis suponuoja vidutinio dydžio (30 proc.) baudos skyrimą. Skunde pažymima, kad šiuo metu galiojanti Metodikos redakcija nebenumato sunkinančių aplinkybių, numatytų 18.1.4 papunktyje (nesąžiningas elgesys), 18.1.7 papunktyje (pažeidimų sistemiškumas), kurios galiojo Sprendime nurodyto pažeidimo padarymo metu. Metodikos 6 punkte nurodyta, kad mokesčių įstatymus pažeidusiems mokesčių mokėtojams baudos skiriamos pagal pažeidimo padarymo metu galiojusią teisės aktų nuostatą, išskyrus Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 142 straipsnyje nurodytus atvejus. Metodikos 7 punkte numatytas baudas švelninančio įstatymo galiojimas atgal, vadovaujantis MAĮ 142 straipsnio nuostatomis, jei po atitinkamų pažeidimų padarymo įsigalioja teisės aktai, kuriais atsakomybė už šiuos pažeidimus sušvelninama arba panaikinama. Baudas švelninančių teisės aktų nuostatų galiojimas atgal taikomas skiriant baudas tiek pagal MAĮ, tiek pagal atitinkamo mokesčio įstatymo nuostatas. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjas teigia, kad Sprendime nurodyta bausmė yra paskirta neteisėtai, nes 18.1.4 ir 18.1.7 papunkčiuose nurodytų sunkinančių aplinkybių panaikinimas laikytinas atsakomybės švelninimu.

Inspekcija skundžiamu sprendimu patvirtino 2020-05-21 patikrinimo aktą Nr. (21.222)-FR0680-270 ir jame papildomai apskaičiuotą 204066,26 Eur PVM, apskaičiuotą 40707,20 Eur PVM delspinigius ir skyrė 61220 Eur (30 proc.) PVM baudą.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad mokesčių administratorius atliko Bendrovės PVM apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumo patikrinimą už laikotarpį nuo 2011-07-01 iki 2014-04-30, kurio metu nustatė, kad Bendrovė tikrintu laikotarpiu nepagrįstai į PVM atskaitą įtraukė 704600 Lt (204066,26 Eur) pirkimo PVM pagal UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ vardu išrašytas PVM sąskaitas faktūras už šaldyto sviesto, cukraus, aliejaus ir kitų prekių įsigijimą, kadangi UAB „ROOLS“, UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „AUSRUS“ sukčiavo PVM, o Bendrovė žinojo ar turėjo galimybę žinoti, kad dalyvauja sandoriuose, susijusiuose su sukčiavimu PVM srityje. Inspekcija konstatavo, jog Bendrovė pažeidė Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVMĮ) 58, 64, 80 straipsnių nuostatas, ir įvertinusi nustatytus pažeidimus Bendrovei papildomai apskaičiavo 204066,26 Eur (704600 Lt) PVM.

Sprendime cituojamos PVMĮ 64 ir 80 straipsnių, MAĮ 10 straipsnio nuostatos, Direktyvos 2006/112 (kuri iš dalies buvo pakeista direktyvomis 2006/138/EB, 2007/75/EB, 2008/8/EB, 2008/117/EB, 2009/47/EB, 2009/69/EB, 2009/162/EB, 2010/23/EB, 2010/45/EB, 2010/88/EB) 167 straipsnis, ESTT ir LVAT praktika, pagal kurią draudžiama pasinaudoti apmokestinamojo asmens teise apskaičiuoti pirkimo PVM, kai šią teisę suteikiantys sandoriai yra sudaryti piktnaudžiaujant ar sukčiaujant PVM srityje.

Sprendime nurodyta, kad tikrintu laikotarpiu UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ vardu buvo įformintos PVM sąskaitos faktūros, kuriose atvaizduotos ūkinės operacijos vyko ne tarp dokumentuose nurodytų ūkio subjektų, o pasinaudojant realios ekonominės veiklos nevykdančių ūkio subjektų dokumentais, kurie buvo naudojami visuomenei priešiškiems, neteisėtiems tikslams siekti, t. y. sukčiauti PVM srityje.

Patikrinimo metu nustatyta „karuselinio sukčiavimo“ PVM srityje schema: Latvijos įmonės (dalyvaujančios sukčiavimo grandinėje pagal iš anksto suplanuotą prekių tiekimo grandinę tarp ES šalių) per tarpininkes Estijos įmones (taip pat dalyvaujančias sukčiavimo grandinėje), įformintų fiktyvių dokumentų pagrindu deklaravo tarpvalstybinius fiktyvius prekių (sviesto, cukraus, aliejaus ir kt.) tiekimus PVM nemokantiems „dingusiems“ Lietuvos prekeiviams: UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „Baltesis“, UAB „Astriger“, UAB „Fast Trade“, UAB „EBALTO“. Šios dingusios įmonės jokios realios ekonominės veiklos nevykdė, jos Lietuvoje pirminėje sandorių grandinėje buvo panaudotos kaip prekių pirkėjos ir pardavėjos, tik siekiant imituoti veiklą, įforminant jų vardu tikrovės neatitinkančius dokumentus tolimesnėse prekių pardavimų sandorių grandinėse, taip sudarant vaizdą, kad jos neva veikia kaip įprasti prekeiviai, įsigyjantys ir tiekiantys prekes ir / arba teikiantys paslaugas vietos rinkoje bei siekiant pirminėje sandorių grandinėje nemokėti PVM į biudžetą. Minėtų įmonių veikla nebuvo atsitiktinė, o iš anksto suplanuota sukčiauti PVM srityje. Faktiškai šios įmonės („dingę“ Lietuvos prekeiviai) PVM į biudžetą nemokėjo, nes dirbtinai suformavusios PVM atskaitą PVM deklaracijose deklaravo artimas pirkimo ir pardavimo PVM sumas. Sprendime akcentuojama, kad sandorių grandinėje dalyvaujantys „dingę“ Lietuvos prekeiviai (UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „Baltesis“, UAB „Astriger“, UAB „Fast Trade“) įsigijo iš Estijos įmonių *FASTPORT OU*, *TRADE EVENT OU*, *CALISTRO TRADE OU*, dalyvaujančių sukčiavimo grandinėje, prekes (sviestą, aliejų, cukrų ir kt.) didesne kaina, nei įformino šių prekių pardavimus Lietuvos įmonėms – Bendrovei, UAB „AUSRUS“, UAB „EBALTO“.

Mokestinio patikrinimo metu buvo nustatytos iš anksto suplanuotos sandorių grandinės:

1. Bendrovės sandoriai su UAB „Baltijos pardavimai“ (pirma sandorių grandinė)
  - Latvijos įmonė SIA „FRUTEKS“ -> SIA „LATALKO“ -> Estijos įmonė *TRADE EVENT OU* -> UAB „Baltijos pardavimai“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „TOMENA“.
2. Bendrovės sandoriai su UAB „ROOLS“ (antra sandorių grandinė):
  - 2.1. Latvijos įmonė SIA „LATALKO“ -> Estijos įmonė *FASTPORT OU* -> UAB „Astriger“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „EBALTO“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „ROOLS“ -> UAB „TOMENA“.
  - 2.2. Latvijos įmonė SIA „LATALKO“ -> Estijos įmonė *FASTPORT OU* -> UAB „EBALTO“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „ROOLS“ -> UAB „TOMENA“.

2.3. Latvijos įmonė SIA „LATALKO“ -> Estijos įmonė *FASTPORT OU* -> UAB „Baltesis“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „EBALTO“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „ROOLS“ -> UAB „TOMENA“.

2.4. Latvijos įmonės SIA „AVENTO“, SIA „PERNES L“ -> Estijos įmonė *CALISTRO TRADE OU* -> UAB „Baltesis“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „EBALTO“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „ROOLS“ -> UAB „TOMENA“.

3. Bendrovės sandoriai su UAB „AUSRUS“ (trečia sandorių grandinė):

3.1. Latvijos įmonės SIA „LATALKO“, SIA „PERNES L“ -> Estijos įmonė *TRADE EVENT OU* -> UAB „Fast Trade“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „AUSRUS“ -> UAB „TOMENA“.

3.2. Lenkijos įmonė *AR-PRO Sp.z.o* -> Estijos įmonė *Nation Capital Finance OU* -> UAB „Fast Trade“ („dingęs“ Lietuvos prekeivis) -> UAB „AUSRUS“ -> UAB „TOMENA“.

Nustatyta, kad tarp aukščiau nurodytų sandorių grandinėje dalyvaujančių įmonių prekių įsigijimas, pardavimas ir transportavimas buvo vykdomas per trumpą laiką, t. y. buvo įformintas tą pačią ar kitą dieną (tos pačios transporto priemonės, tie patys vairuotojai), kas leidžia teigti, jog sandoriai buvo įforminami fiktyviais dokumentais tik tarp iš anksto žinomų pirkėjų ir pardavėjų.

Patikrinimo metu Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT) pateiktame Latvijos Valstybės pajamų tarnybos 2015-11-03 nutarime Nr. 23.25/L-1011 „Dėl SIA „LATALKO“ atlikto mokesčių audito“ nustatyta, kad buvo įforminami dokumentai (sąskaitos faktūros (Invoice), sutartys, susitarimai, CMR) dėl prekių (cukraus, augalinio aliejaus, sviesto ir kt. prekių) didelio kiekio krovinių furgonų įvežimo į Latviją iš ES valstybių narių, kurios (prekės) tokiu pačiu kiekiu, komplektacija ir krovinių srauto tvarka buvo persiunčiamos tarp kelių Latvijos įmonių, o galutinis gavėjas Latvijoje yra SIA „LATALKO“, kurios vardu buvo įforminami dokumentai dėl prieš tai minėtų prekių grąžinimo atgal į ES. Prekių judėjimas įformintuose dokumentuose vyksta vieną dieną, t. y. iš ES (pardavėjai yra Estijos ir Lietuvos įmonės) Latvijos įmonėms ir paskui SIA „LATALKO“, kuri, savo ruožtu, tą pačią dieną įformina prekių grąžinimą atgal ES (pirkėjai yra Estijos ir Lietuvos įmonės), gavėjai yra Lietuvos įmonės. Audito metu nustatyta, kad SIA „LATALKO“ yra įtraukta į tarpusavyje susijusius sandorius – buvo vykdomi suderinti veiksmai deklaruojant prekių (cukrus, augalinis aliejus, sviestas ir kt.) tariamus įsigijimo ir pristatymo sandorius, siekiant gauti naudos, sumažinant biudžetui mokamus mokesčius. Audito metu nustatyti faktai liudija tikslų sandorių įforminimo koordinavimą, o tai galima pasiekti iš anksto suderintais sandorių dalyvių veiksmais, o tai patvirtina Valstybės pajamų tarnybos Finansų policijos valdybos kratos protokole įvardintų įmonių pavadinimai, kurie minimi ir PVM sukčiavimo sandorių grandinėje, kurioje dalyvauja Latvijos, Estijos ir Lietuvos įmonės. Nutarime nurodyta, kad įmonė SIA „FRUTEKS“ (viena iš pagrindinių SIA „LATALKO“ tiekėjų, vadovas Latvijos pilietis S. J.) ir jos biuras buvo naudojamas kaip vieta, kurioje buvo įforminami sukčiavimo sandorių grandinėje dalyvaujančių įmonių dokumentai ir organizuojami sandoriai.

Minėtame Latvijos Valstybės pajamų tarnybos nutarime nurodyta, jog „Latvijos Valstybės pajamų tarnybos Finansų policijos valdybos baudžiamojo proceso metu nustatyta, kad SIA „FRUTEKS“ ir jos biuras adresu: (*duomenys neskelbtini*) Rygoje, buvo naudojami kaip vieta, kurioje įforminami sukčiavimo sandorių grandinėje dalyvaujančių įmonių dokumentai ir organizuojami sandoriai. Tai patvirtina SIA „FRUTEKS“ biure paimti su sandorių vykdymu susiję daiktai ir šių įmonių dokumentai: UAB „ROOLS“, UAB „Baltesis“, UAB „TOMENA“, UAB „AUSRUS“, UAB „EBALTO“, „Astriger“, SIA „LATALKO“, SIA „KORISS“, SIA „AUSTRUMU TRANZITS“, SIA „NOBAMOS GROUP“, „FASTPORT OU“, „CALISTRO TRADE OU“ ir kitų įmonių dokumentai, taip pat įmonių banko sąskaitų išrašai ir ūkinės veiklos apskaitos registrai, įmonių UAB „ROOLS“, SIA „KORISS“, UAB „EBALTO“, SIA „FRUTEKS“, SIA „AUSTRUMU TRANZITS“ antspaudai, Šiaulių banko, AB „Swedbank“, SMP banko ir AB DNB banko sąskaitų sutartys (originalai), parašų faksimilės, plastikinės internetinės bankininkystės kortelės bei kodų generatoriai, registracijos pažymėjimai, važtaraščiai, sandorių schemos tarp įmonių, dokumentų ruošiniai ir registrai dėl vienos konkrečios prekės tarp kelių įmonių ir kiti dokumentai. Taigi, audito metu padaryta išvada, kad faktiškai SIA „FRUTEKS“ biuro adresu: (*duomenys neskelbtini*), Ryga, buvo dokumentai dėl visų įmonių, dalyvaujančių sukčiavimo grandinėje, įforminant ir deklaruojant

fiktyvius sandorius dėl prekybos prekėmis (sviestas, cukrus, aliejus, sūris, pomidorų pasta) bei įforminant dokumentus, kuriuose nurodyta neteisinga informacija. Gauta informacija liudija, kad vieni ir tie patys asmenys kontroliuoja kelias sandorių grandinėje dalyvaujančias įmones, įformina dokumentus dėl prekių įsigijimo ir tiekimo tarpusavyje, o tai liudija, kad sandoriai įforminti, siekiant nemokėti į biudžetą PVM.“

Byloje nustatyta, kad visais atvejais į prekių tiekimų Bendrovei sandorius buvo įtrauktos „dingusios“ Lietuvos įmonės, turinčios formalius vadovus, kurie vykdė D. K. nurodymus, kuris savo ruožtu vykdė Latvijos piliečių O. S. ir N. H. nurodymus.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu gautoje Latvijos Respublikos baudžiamojo proceso Nr. 15830024913 byloje nurodyta, kad O. S. „pateikia su grupės kontroliuojamomis įmonėmis susijusius uždavinius kitiems su grupe susijusiems asmenims (N. H., S. J. ir kt.) bei kontroliuoja jų vykdymą, organizuoja sandorius, kurie faktiškai vyksta kitaip nei grandinėje esančioms įmonėms ir klientai jas nurodo savo deklaracijose; O. S. susitinka ir suderina su klientais sandorių dydžius, sumas bei prižiūri pinigų srautus per grandinėje susijusių įmonių bankų sąskaitas“. Byloje taip pat nurodyta, kad N. H. „yra kontaktinis asmuo nusikalstamu būdu gautos naudos gavėjams ar klientams, kurie įtraukia į savo išankstinį mokestį faktiškai neįvykusius sandorius su grupės kontroliuojamomis įmonėmis. N. H. veikla yra prekės logistikos klausimai, kuri faktiškai patenka pas klientą iš ne Lietuvos rezidento – kitos ES valstybės narės, tačiau kurią klientai nurodo kaip įsigytą iš nusikalstamos grupės kontroliuojamų, su grandine susijusių Lietuvos įmonių. Dėl nusikalstamų paslaugų ir kitais klausimais N. H. palaikė ryšį su klientų įmonių pareigūnais (t. y. įmonių vadovais), savininkais ir atstovais, kurie į savo išankstinį mokestį įtraukė faktiškai neįvykusius sandorius su grupės kontroliuojamomis įmonėmis, ko pasėkoje jos įgydavo teisę į PVM mokesčio atskaitymus“.

Bendrovės sandoriai su UAB „Baltijos pardavimai“ (Pirma sandorių grandinė)

Nustatyta, kad Bendrovė tikrintu laikotarpiu buhalterinėje apskaitoje apskaitė prekių (44000 kg sušaldyto sviesto, kilmės šalis – Latvija) įsigijimus pagal UAB „Baltijos pardavimai“ vardu įformintas PVM sąskaitas faktūras už 622 885,12 Lt ir 130 805,88 Lt pirkimo PVM, iš viso už 753 691 Lt. Bendrovė 130 806 Lt pirkimo PVM įtraukė į PVM atskaitą ir šia suma padidino deklaruotą grąžintiną iš biudžeto PVM.

Bendrovė prie gautų UAB „Baltijos pardavimai“ vardu išrašytų PVM sąskaitų faktūrų krovinių gabenimo važtaraščių nepateikė, krovinių (sušaldyto sviesto) transportavimo sąlygos nurodytos PVM sąskaitose faktūrose: krovinio iškrovimo vieta – Kaunas, (*duomenys neskelbtini*) (šiuo adresu yra Bendrovės sandėliai), vežėjas – SIA „ENTREGA“, nurodyta transporto priemonė ir jos numeriai, vairuotojų vardai, pavardės. Krovinio pakrovimo vieta nenurodyta.

Bendrovė pagal gautas UAB „Baltijos pardavimai“ vardu išrašytas PVM sąskaitas faktūras apskaitė prekių (44000 kg sušaldyto sviesto) pardavimus Latvijos įmonėms: SIA „KORISS“ pagal išrašytą 2013-09-25 PVM sąskaitą faktūrą (Invoice) už 96 800 Eur ir SIA „AUSTRUMU TRANZITS“ pagal išrašytą 2013-10-04 PVM sąskaitą faktūrą (Invoice) už 96 800 Eur, kurias pagal PVMĮ 49 straipsnio 1 dalį apmokestino 0 proc. PVM tarifu. PVM informacijos mainų sistemos (toliau – VIES) duomenimis, minėtos Latvijos įmonės deklaravo įsigijimus iš Bendrovės.

Nustatyta, kad UAB „Baltijos pardavimai“ įregistruota nuo 2013-08-16 adresu: (*duomenys neskelbtini*), Vilnius (VĮ „Registrų centras“ duomenimis nurodytu adresu yra registruotas daugiabutis gyvenamas namas). UAB „Baltijos pardavimai“ PVM mokėtoja įregistruota 2013-08-28, nuo 2014-03-31 išregistruota iš PVM mokėtojų registro (mokesčių administratoriaus iniciatyva).

UAB „Baltijos pardavimai“ deklaruota veikla – automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių pardavimas.

UAB „Baltijos pardavimai“ vadovas (ir akcininkas) nuo 2013-08-13 iki 2013-08-27 buvo D. K. (ir įmonės steigėjas), nuo 2013-08-27 iki 2013-10-08 – A. M. (tiekimų Bendrovei metu), nuo 2013-11-08 iki 2013-12-12 – Rusijos pilietis N. Z. , nuo 2013-12-12 iki 2014-01-06 – G. J., o nuo 2014-01-06 – Rusijos pilietis V. B.. SODRA duomenimis, UAB „Baltijos pardavimai“ nuo 2013-08-13 iki 2014-04-29 buvo įdarbintas D. K., kiti asmenys (vadovai ir akcininkai) įdarbinti nebuvo. G. J. ir A. M. ikiteisminio tyrimo metu apklausti teigė, kad UAB „Baltijos pardavimai“ veiklos nevykdė, jokių dokumentų kitoms įmonėms neišrašinėjo ir ant jų nepasirašinėjo. Pagal Inspekcijos duomenų bazėse turimą informaciją Rusijos piliečiai N. Z. ir V. B. tikrintu laikotarpiu Lietuvos Respublikos valstybinės sienos nekirto. UAB „Baltijos pardavimai“ buhalterinę apskaitą tvarkantis asmuo nuo 2013-08-27 – D. K.

2014-04-10 atlikto UAB „Baltijos pardavimai“ operatyvaus patikrinimo metu šios įmonės veiklos vykdymo vieta nenustatyta, UAB „Baltijos pardavimai“ vadovas ar įgaliotas asmuo į Inspekciją neatvyko, mokesčių administratoriaus nurodymo (toliau – MAN) neįvykdė ir buhalterinės apskaitos dokumentų nepateikė, UAB „Baltijos pardavimai“ nerandama jos nurodytais adresais. Todėl negalima nustatyti, ar UAB „Baltijos pardavimai“ apskaitė ir deklaravo PVM deklaracijose įsigijimus iš ES PVM mokėtojų, ar apskaitė išrašytas Bendrovei PVM sąskaitas faktūras, ar jas įtraukė į PVM deklaracijas. UAB „Baltijos pardavimai“ PVM į biudžetą nesumokėjo, nes PVM deklaracijose deklaravo artimas pirkimo bei pardavimo PVM sumas, tikslu nemokėti į biudžetą PVM.

A. M. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė, kad „2013 m. rugpjūčio mėnesį man D. K. pasiūlė būti įmonės UAB „Baltijos pardavimai“ direktoriumi, už tai man pasiūlė apie 500–700 Lt. Aš nežinau, kas prieš tai ir kas po to buvo direktoriumi bei šios firmos pardavimo aplinkybių. Kas liečia šios firmos perregistravimą, aš pats niekur nevaikščiojau, viską tvarkė D., tikėjau į banką, kur buvo atidaryta įmonės banko sąskaita ir paimtas generatorius. Aš buvau šios įmonės direktoriumi apie vieną mėnesį, ar tuo metu įmonė vykdė kažkokią veiklą nežinau, aš jokioms firmoms dokumentų neišrašinėjau, o D. man nedavė pasirašyti jokių PVM sąskaitų faktūrų“.

Bendrovės direktorius A. L. mokesčių administratoriui 2014-05-19 el. paštu pateiktame paaiškinime nurodė, kad UAB „Baltijos pardavimai“ Bendrovei siūlydavo įsigyti sviestą (kontaktuodavo su A. M.). Pasiūlymai buvo gaunami telefonu, buvo sudaryta pirkimo–pardavimo sutartis, tačiau sėkmingai pavyko nupirkti tik 2 kartus. Po to, įmonėje pasikeitė direktorius, kuris pranešė apie blogą įmonės padėtį ir pasiūlymo nebesiuntė (G. J.).

Bendrovės vadovas A. L. ikiteisminio tyrimo metu paaiškino: „N. H. pažįstu apie porą metų, susitikimo metu kalbėjomės apie cukrų, aliejų, kitus produktus, jis pasiūlė savo kainas, man tiko pasiūlymai ir prasidėjo bendravimas. N. H. galėčiau įvardinti kaip pardavimo agentą, jis man patardavo, kokioms įmonėms Latvijoje parduoti prekes. Kalbant apie prekybinius sandorius tarp Bendrovės ir UAB „Baltijos pardavimai“ galiu paaiškinti, kad N. man pasakė, kad Latvijoje jam priklausančios įmonės negali pirkti tiesiogiai produktų, todėl paprašė, kad Bendrovė būtų tarpininkas tarp mano minėtų UAB „Baltijos pardavimai“ ir latviškų įmonių. Būtent su N. derindavau visas kainas, susijusias su šiomis įmonėmis, ir po to sekančiu jų pardavimu. Kiek pamenu, UAB „Baltijos pardavimai“ direktorių G. esu matęs tik kartą, jis man pateikė dokumentus, kad UAB „Baltijos pardavimai“ turi kažkokių finansinių problemų“.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu D. K. davė parodymus: „bendravau su Latvijos piliečiais O. S. ir N. H., kurie man nurodė įsteigti Lietuvoje juridinius vienetus (įmones) arba įsigyti jų akcijas, kurios būtų PVM mokėtojos, būtų atsidariusios sąskaitas banke, turėtų savo antspaudus bei, kad asmenys, atstovaujantys įmonėms (jų direktoriai), nekeltų problemų dėl to, kad įmonių antspaudais, banko sąskaitų valdymo instrumentais disponuoja kiti asmenys. Nuo 2013 m. pradžios pagal O. S. ir N. H. nurodymus įsteigiau UAB „Baltijos pardavimai“. <...> Tapti vienadieniais, formaliais įmonių savininkais ir direktoriais aš įkalbėdavau savo pažįstamus. Vėliau su šiais asmenimis vykau į banką, kur gaudavome šių įmonių vardu atidarytų banko sąskaitų valdymo instrumentus. Mano pažįstami A. M., G. J. banko sąskaitų valdymo instrumentų negavo, juos

neišpakuotus, kartu su pagamintais įmonių antspaudais, persiunčiau per siuntų tarnybą į Latviją O. S. ir N. H. nurodytu adresu. <...> Iš O. S. ir N. H. gaudavau paso kopijas užsienio piliečių, kurių vardu bus forminamas mano įsigytų įmonių (pvz., UAB „Baltijos pardavimai“) akcijų pardavimas. Noriu pabrėžti, kad iš Latvijos įmonių gautų PVM sąskaitų faktūrų (originalų), kuriomis buvo įformintas maisto produktų pardavimas mano įsteigtų ar įsigytų įmonių vardu, asmenys, kurie buvo UAB „Baltijos pardavimai“ direktoriais, nepasirašinėjo. Šias PVM sąskaitas faktūras, jau pasirašytas aš gaudavau iš Latvijos per siuntų tarnybą. Apie išsiųstas PVM sąskaitas faktūras mane informuodavo telefonu O. S. arba N. H.. Aš nežinau, kas jas pasirašinėjo įmonių direktorių vardu“.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu konstatuota, kad UAB „Baltijos pardavimai“ buvo panaudota nusikalstamoje prekių pardavimo schemeje, kaip prekių pirkėja ir pardavėja, nusikalstamai veiklai nuslėpti, tik imituojuant prekių pirkimo pardavimo grandinę ir nevykdė jokios ekonominės veiklos, UAB „Baltijos pardavimai“ įformino sviesto pirkimus iš ES valstybių narių bei tų pačių prekių pardavimui įformino PVM sąskaitas faktūras pirkėjui – Bendrovei. FNNTT specialisto išvadoje padaryta išvada, kad PVM nemokanti „dingusi įmonė“ UAB „Baltijos pardavimai“ realios veiklos nevykdė, jos veikla buvo ne atsitiktinė, o iš anksto suplanuota sukčiauti PVM srityje, t. y. sąmoningai turint tikslą sudaryti kuo didesnę sandorių grandinę, įforminant tarp minėtų įmonių fiktyvius prekių pirkimo–pardavimo sandorius.

Dėl UAB „Baltijos pardavimai“ įsigijimų iš TRADE EVENT OU

Nustatyta, kad 2013 m. rugsėjo–gruodžio mėn. įmonė *TRADE EVENT OU* deklaravo prekių tiekimus (trikampę prekybą) UAB „Baltijos pardavimai“. Pagal Estijos mokesčių administratoriaus pateiktą informaciją ir dokumentus nustatyta, kad Estijos įmonė *TRADE EVENT OU* įformino UAB „Baltijos pardavimai“ 2013-09-23 ir 2013-10-04 sąskaitas faktūras (Invoice) dėl prekių (44000 kg sušaldyto sviesto 82 proc.) tiekimo už 193 116 Eur, pagal kurių duomenis UAB „Baltijos pardavimai“ vardu buvo įformintos 2 PVM sąskaitos faktūros pirkėjui – Bendrovei.

Estijos įmonė *TRADE EVENT OU* tarptautinių krovinių transportavimo važtaraščių nepateikė, krovinių transportavimo sąlygos nurodytos įmonės vardu išrašytose sąskaitose faktūrose (Invoice): nurodyti transporto priemonių valstybiniai numeriai, tačiau nenurodyti vežėjai, transporto priemonių markė, vairuotojų vardai, pavardės.

2014-04-09 iš Estijos mokesčių administratoriaus gautas atsakymas dėl UAB „Baltijos pardavimai“ sandorių su *TRADE EVENT OU*, kuriame Estijos įmonės apskaitą tvarkantis asmuo T. A. paaiškino, kad su Lietuvos įmone verslo ryšiai užmegzti internetu ir per rekomendacijas, užsakymai prekėms (sviestui, aliejui ir cukrui) teikiami telefonu, internetu, prekių transportavimas buvo užsakytas ir apmokėtas pirkėjo UAB „Baltijos pardavimai“. Estijos mokesčių administratorius nurodė, kad įmonės *TRADE EVENT OU* deklaruota veikla – didmeninė prekyba cukrumi, šokoladu ir konditeriniais gaminiais iš cukraus; *TRADE EVENT OU* iš Latvijos įmonės SIA „LATALKO“ pirtas prekes pardavė Lietuvos UAB „Baltijos pardavimai“ ir deklaravo prekių tiekimą UAB „Baltijos pardavimai“ kaip trikampę prekybą. Estijos mokesčių administratorius nurodė, kad *TRADE EVENT OU* galimai yra „įmonė tarpininkė“, jos direktorius (ir akcininkas) G. S. yra įtariamas dalyvavimu PVM sukčiavime.

Pagal Estijos mokesčių administratoriaus pateiktą informaciją nustatyta, kad Estijos įmonės *TRADE EVENT OU* prekių (44000 kg sušaldyto sviesto 82 proc.) įsigijimai įforminti pagal Latvijos įmonės SIA „LATALKO“ vardu išrašytas sąskaitas faktūras (Invoice) už 179 905,44 Eur. VIES duomenimis, SIA „LATALKO“ deklaravo prekių tiekimus įmonei *TRADE EVENT OU*. Taip pat nustatyta, kad Latvijos įmonė SIA „LATALKO“ įformino dokumentus prekių (sušaldyto sviesto) tiekimui Estijos įmonei *TRADE EVENT OU* vėliau (2013-09-24) nei įmonė *TRADE EVENT OU* vėlesniam prekių tiekimui įformino dokumentus pirkėjui UAB „Baltijos pardavimai“ (2013-09-23).

G. S. (*TRADE EVENT OU* akcininkas ir direktorius) ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė, kad jam UAB „Baltijos pardavimai“ rekomendavo N. H.. Kaip N. H. buvo susijęs su UAB „Baltijos pardavimai“ G. S. nežino, gal jis buvo UAB „Baltijos pardavimai“ akcininkas ar vadovas. G. S. su N. derindavo prekių kainas, jų pristatymą. Kaskart iš N. H. gaudavo užsakymus SMS arba telefonu, N. nurodydavo, kokiais adresais reikia pristatyti prekes, taip pat N. rūpinosi perkamų prekių pristatymu.

Latvijos Valstybės pajamų tarnyba informavo, kad Estijos įmonės *TRADE EVENT OU* išrašytose sąskaitose faktūrose nurodytos transporto priemonės priklauso Latvijos įmonei SIA „AKATRANS“, iš kurios transporto paslaugas užsakė Latvijos įmonė SIA „ENTREGA“, kuri yra krovininių ekspeditorė, dalyvaujanti karuseliniame sukčiavime, įforminti fiktyvius dokumentus už transporto paslaugų suteikimą.

D. K. ikiteisminio tyrimo metu apklaustas parodė: „dėl transportavimo dokumentų (važtaraščių) A. M. (pagal O. S. ir N. H. nurodymus, perduotus per kitus asmenis) susisiekdavo su vilkikų, gabenančių maisto produktų krovinius, vairuotojais ir, susitikę su jais, patvirtindavo jų turimus krovinio gabenimo dokumentus UAB „Baltijos pardavimai“, t. y. Lietuvos įmonių, neva gaunančių maisto produktus iš Estijos įmonių, antspaudais, paimdavo iš vairuotojų dalį krovininių gabenimo dokumentų egzempliorių, kuriuos perduodavo man. Šiuos CMR važtaraščius per siuntų tarnybą SIUNTA24 siūsdavau atgal į Rygą, O. S. ir N. H. nurodytais adresais“.

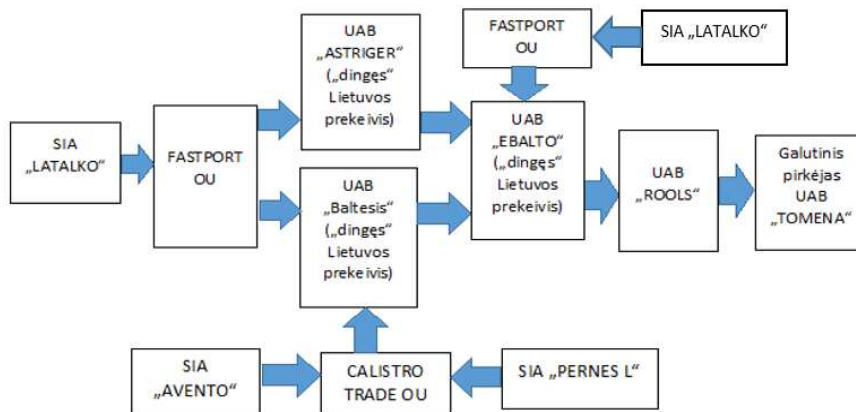
Nustatyta, kad Estijos įmonė *TRADE EVENT OU* įformino prekių (sušaldyto sviesto) pardavimus UAB „Baltijos pardavimai“ didesne kaina (už 193 116 Eur) nei UAB „Baltijos pardavimai“ įformino šių prekių pardavimus Bendrovei (už 180 400 Eur).

Atsiskaitymai tarp grandinės įmonių (pirkėjų ir tiekėjų) vyko tą pačią ar kitą dieną, t. y. grandinėje dalyvaujantys tiekėjai atsiskaitydavo už prekes tuomet, kai gaudavo pinigus iš pirkėjų.

Bendrovės sandoriai su UAB „Baltijos pardavimai“ buvo vienkartiniai, kitais mokestiniais laikotarpiais Bendrovė sandorių su šia įmone neturėjo, tačiau Bendrovės pirkimai iš UAB „Baltijos pardavimai“ 2013 m. 09–10 mėn. sudarė 36 proc. visų jos deklaruotų prekių pirkimų Lietuvoje.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, Inspekcijos sprendime konstatuota, kad UAB „Baltijos pardavimai“ PVM sukčiavimo sandorių grandinėje buvo panaudota kaip prekių pirkėja–pardavėja, tik siekiant imituoti veiklą, jos vardu įforminant dokumentus dėl prekių pardavimo vėlesniems sandorių grandinės dalyviams, siekiant pirminėje sandorių grandinėje nesumokėti PVM į biudžetą, tikslu sudaryti sąlygas vėlesniems prekių grandinės dalyviams (Bendrovei) nepagrįstai padidinti PVM atskaitą ir susigrąžinti iš biudžeto PVM, t. y. UAB „Baltijos pardavimai“ vardu prisidengę asmenys sukčiavo PVM srityje.

Bendrovės sandoriai su UAB „ROOLS“ (Antra sandorių grandinė)

Bendrovė 2013-11-01 – 2014-04-30 laikotarpiu buhalterinėje apskaitoje apskaitė prekių (87000 kg sušaldyto sviesto, 250525 kg saulėgrąžų aliejaus (cisternose) ir 21120 vnt. saulėgrąžų aliejaus po 5 l) įsigijimus pagal gautas UAB „ROOLS“ vardu išrašytas PVM sąskaitas faktūras už 2 030 815,66 Lt ir 426 471,29 Lt pirkimo PVM, iš viso už 2 457 286,95 Lt. Bendrovė 426 472 Lt (123 514,83 Eur) pirkimo PVM, išskirtą gautose iš UAB „ROOLS“ PVM sąskaitose faktūrose, įtraukė į PVM atskaitą ir šia suma padidino deklaruotą grąžintiną iš biudžeto PVM.

Nustatyta, kad UAB „ROOLS“ įregistruota nuo 2013-03-14 adresu: *(duomenys neskelbtini)* Trakų r. sav. (VĮ „Registrų centras“ nėra informacijos apie šią registravimo vietą). UAB „ROOLS“ PVM mokėtojų registre įregistruota 2013-07-16, nuo 2014-12-01 išregistruota iš PVM mokėtojų

registro (Inspekcijos iniciatyva). UAB „ROOLS“ deklaruota veikla – didmeninė prekyba už atlygi ar pagal sutartį.

UAB „ROOLS“ vadovas ir akcininkas nuo 2013-10-14 iki 2013-10-14 (vieną dieną) buvo D. K., nuo 2013-10-15 – vadovas ir akcininkas Latvijos pilietis S. J. (sandorių su Bendrove laikotarpiu), kuris UAB „ROOLS“ buvo įdarbintas nuo 2013-11-11 iki 2014-12-01. UAB „ROOLS“ vardu išrašytose PVM sąskaitose faktūrose yra spaudai su įrašais „Sąskaitą išrašė“ ir „S. J.“.

Patikrinimo metu nustatyta, kad UAB „ROOLS“ 2013-11-01–2014-03-31 laikotarpiu apskaitė Bendrovei išrašytas PVM sąskaitas faktūras ir PVM deklaracijose už 2013 m. 11 mėn. – 2014 m. 03 mėn. deklaravo 407 233 Lt pardavimo PVM pagal Bendrovei 2013-11-01–2014-03-31 laikotarpiu išrašytas PVM sąskaitas faktūras. UAB „ROOLS“ nepateikė išrašytų Bendrovei 2014-04-01 ir 2014-04-09 PVM sąskaitų faktūrų ir PVM deklaracijoje už 2014 m. 04 mėn. nedeklaravo 19 238 Lt pardavimo PVM, buvo pateikta nulinė PVM deklaracija.

UAB „ROOLS“ įgaliotas asmuo P. S. 2014-07-15 mokesčių administratoriui paaiškino, kad „UAB „ROOLS“ vadovas S. J. įgaliotam asmeniui yra pateikęs įmonės buhalterinės apskaitos dokumentus tik už laikotarpį iki 2014-03-31. UAB „ROOLS“ dokumentus S. J. įgaliotam asmeniui atsiųsdavo paštu arba pateikdavo el. paštu, nuo 2014-04-01 S. J. neatsakė į jam siunčiamus laiškus ir su juo susisiekti jokiais ryšio priemonėmis nepavyko“.

Ginčo prekių transportavimo sąlygos nurodytos PVM sąskaitose faktūrose: krovinijų vežėjas – SIA „ENTREGA“, nurodyta prekių iškrovimo vieta (Bendrovės arba Bendrovės kliento UAB „RUKOLA“ sandėliai), transporto priemonių markė ir valstybiniai numeriai bei vairuotojų vardai, pavardės. Krovinio pakrovimo vieta nenurodyta. UAB „ROOLS“ už transporto paslaugas nemokėjo, VIES duomenimis, įmonė SIA „ENTREGA“ nedeklaravo suteiktų paslaugų UAB „ROOLS“. Kaip minėta, SIA „ENTREGA“ yra krovinijų ekspeditorė, dalyvaujanti karuseliniame sukčiavime.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu S. J. apklaustas parodė, kad „aš esu UAB „ROOLS“ savininkas ir direktorius. Įmonę įsigijau 2013 m. spalio mėn. iš D. K., šią įmonę įsigyti man rekomendavo N. H.. <...> D. už įmonę sumokėjau 10000 Lt. Daugiausia UAB „ROOLS“ veikla buvo parduoti prekes UAB „TOMENA“ ir <...>. UAB „ROOLS“ vardu aš prekes pirkau iš D. įmonės UAB „EBALTO“, kurią man taip pat rekomendavo N. H.. UAB „TOMENA“ direktorius yra A., mus supažindino IPSUN Grupa akcininkas B., su šiuo Baltarusijos piliečiu aš susipažinau prieš 2 metus. Dėl visų UAB „ROOLS“ sandorių aš susitardavau su A. ir D.. UAB „ROOLS“ dirbau vienas, sandėlio neturėjau, daugiausia vykdžiau prekybą aliejumi. Augalinį aliejų užsakydavau pas D. telefonu ar el. paštu tokia apimtimi, kokia buvo reikalinga UAB „TOMENA“.

UAB „TOMENA“ pateikė pirkimo–pardavimo sutartis, kurių 1 punkte nurodyta, kad prekių kokybė turi atitikti Lietuvos Respublikos norminiais aktais nustatytus standartus ir technines sąlygas bei Pardavėjo (UAB „ROOLS“) kokybės sertifikatą. UAB „ROOLS“ ir UAB „TOMENA“ pateikė sušaldyto sviesto ir saulėgrąžų aliejaus (cisternose) kilmę ir kokybę patvirtinančius dokumentus: 2013-12-03 ir 2013-12-04 Kokybės atitikties deklaracijas Nr. 12-03-1 ir Nr. 12-04-1, Lenkijos įmonės „BIELMLEK“ Sp.o.o. 2014-02-18 analizės sertifikatą dėl sušaldyto sviesto kokybės parametrų, 2014-02-18 analizės sertifikato pagrindu surašytą 2014-02-19 Kokybės atitikties deklaraciją Nr. 02-19-1. Tačiau patikrinimo metu nenustatyta, kad Bendrovė ar UAB „ROOLS“ būtų įsigiję sušaldytą sviestą iš Lenkijos arba kad dokumentuose būtų nurodyta sušaldytą sviestą gabenusi Lenkijoje registruota transporto priemonė, nurodyta „BIELMLEK“ Sp.o.o. 2014-02-18 analizės sertifikate. VMVT 2019-04-01 informavo, kad pateiktuose UAB „ROOLS“ vadovo S. J. vardu surašytuose dokumentuose Kokybės atitikties deklaracijose nėra jokių atsekamumo sąsajų su konkrečiu aliejaus ir sviesto gamintoju, kilmės šalimi bei aliejaus ir sviesto saugą ir kokybę ištyrusia laboratorija.

VMVT nurodė, kad įmonės, norinčios vykdyti didmeninę prekybą maisto produktais, privalo turėti tarnybos išduotą Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą. Priešingu atveju maisto tvarkymo veikla neleidžiama. Pažymėtina, kad Maisto tvarkymo subjektų sąrašas yra skelbiamas viešai interneto tinklalapyje <http://vmvt.lt/opendata/mtsr/index.php>, tačiau UAB „ROOLS“ šiame sąrašė nėra.

Bendrovė pagal UAB „ROOLS“ PVM sąskaitas faktūras apskaitė išrašytas pardavimo PVM sąskaitas faktūras šioms įmonėms: 1) ES įmonėms: SIA „AUSTRUMU TRANZITS“, SIA

„NOBATOS GROUP“, Ekvia S.r.o. pardavimai pagal PVMĮ 49 straipsnio 1 dalį buvo apmokestinti 0 proc. PVM tarifu (VIES duomenimis, minėtos įmonės deklaravo įsigijimus iš Bendrovės); 2) Lietuvos įmonės: UAB „Raselo“, UAB „VD PRINT“, UAB „PONTEM“, UAB „RUKOLA“.

Dėl UAB „ROOLS“ įsigijimų iš UAB „EBALTO“

UAB „ROOLS“ laikotarpiu nuo 2013-11-01 iki 2014-03-31 apskaitos registruose apskaitė UAB „EBALTO“ vardu įformintas pirkimų PVM sąskaitas faktūras prekėms (87000 kg sušaldyto sviesto, 250525 kg saulėgrąžų aliejaus (cisternose) ir saulėgrąžų aliejaus 17160 vnt. po 5 l) už 1946068,74 Lt ir 408 674,49 Lt pirkimo PVM, iš viso už 2 354 743,23 Lt, pagal kurias tą pačią ar kitą dieną buvo išrašytos pardavimų PVM sąskaitos faktūros Bendrovei. Nustatyta, kad UAB „ROOLS“ prekių įsigijimus nurodytu laikotarpiu apskaitė tik iš vienintelio tiekėjo – UAB „EBALTO“.

Krovinių (sušaldyto sviesto, saulėgrąžų aliejaus) transportavimo sąlygos nurodytos UAB „EBALTO“ vardu įformintose PVM sąskaitose faktūrose: krovinių vežėjas – SIA „ENTREGA“ (krovinių ekspeditorė, dalyvaujanti karuseliniame sukčiavime), nurodytos krovinių iškrovimo vietos (Bendrovės arba jos klientės UAB „RUKOLA“ sandėliai), transporto priemonių markė ir valstybiniai numeriai bei vairuotojų vardai, pavardės. UAB „ROOLS“ sutartis su UAB „EBALTO“ nepateikta, taip pat prekių kilmę ir kokybę patvirtinantys dokumentai nepateikti. Be to, UAB „EBALTO“ neturi Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo.

Nustatyta, kad UAB „EBALTO“ įregistruota nuo 2013-07-23 adresu: *(duomenys neskelbtini)*, Alytus, nuo 2014-02-13 įmonės registracijos adresas: *(duomenys neskelbtini)*, Vilnius. UAB „EBALTO“ PVM mokėtojų registre įregistruota nuo 2013-10-17, nuo 2014-09-17 išregistruota iš PVM mokėtojų registro (Inspekcijos iniciatyva). UAB „EBALTO“ deklaruota veikla – didmeninė prekyba už atlygį ar pagal sutartį. 2014-05-05 ir 2014-10-29 atlikti UAB „EBALTO“ operatyvūs patikrinimai, kurių metu įmonė pateikė buhalterinės apskaitos dokumentus ir apskaitos registrus už laikotarpį nuo 2013-11-01 iki 2014-03-31, bet nepateikė buhalterinės apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų 2014 metų balandžio mėn. UAB „EBALTO“ PVM deklaracijoje už 2014 m. 04 mėn. PVM apmokestinamų tiekimų ir įsigijimų nedeklaravo, t. y. pateikta nulinė PVM deklaracija. Nustatyta, kad UAB „EBALTO“ buhalterinėje apskaitoje apskaitė ir PVM deklaracijose už 2013 m. 11 mėn. – 2014 m. 03 mėn. deklaravo sandorius su UAB „ROOLS“.

Inspekcijos duomenimis, UAB „EBALTO“ vadovas nuo 2013-10-18 D. K. (nuo 2013-10-24 – vienintelis akcininkas), kuris SODRA duomenimis, įmonėje buvo įdarbintas nuo 2013-12-06 iki 2014-07-01, kitų darbuotojų nebuvo.

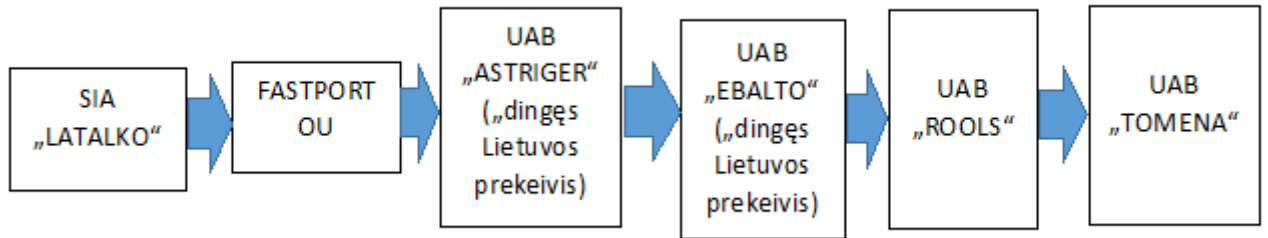
D. K. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu duotuose parodymuose patvirtino, kad UAB „EBALTO“ dalyvavo sudarytoje prekių pirkėjų ir pardavėjų sandorių grandinėje, kur vyko prekybos grandinės imitavimas: „2013 m. pagal O. S. ir N. H. nurodymus aš įsteigiau UAB „Baltėsis“, UAB „Astriger“, UAB „EBALTO“, kurioje direktoriaus pareigas vykdžiau aš <...>. Šie Latvijos piliečiai pasakė, kad šioms įmonėms realiai vadovaus jie, o direktoriai bus tik formalūs. Pagrindinis jų reikalavimas, kad šios įmonės būtų PVM mokėtojos, būtų atsidariusios sąskaitas banke ir turėtų savo įmonių antspaudus bei, kad asmenys, atstovaujantys bendroves kaip direktoriai nekeltų problemų dėl to, kad jų įmonių antspaudais ir banko sąskaitų valdymo instrumentais disponuos kiti asmenys. Noriu pabrėžti, kad iš Latvijos įmonių gautų PVM sąskaitų faktūrų (originalų), kuriomis buvo įformintas maisto produktų pardavimas mano įsteigtų įmonių vardu, asmenys, kurie buvo UAB „Baltėsis“, UAB „Astriger“, <...> direktoriais, nepasirašinėjo. <...> UAB „Baltėsis“ ir UAB „Astriger“ neva parduodavo maisto produktus UAB „EBALTO“, o aš parduodavau UAB „ROOLS“, kuriai vadovavo S. J. – O. S. ir N. H. atstovas. Kam maisto produktus neva parduodavo UAB „ROOLS“ man nežinoma“.

Be to, D. K. ikiteisminio tyrimo metu nurodė, kad „beveik visus sandorius UAB „EBALTO“ vardu vykdė N. H., įmonės elektroninį paštą taip pat valdė N. H., iš kurio buvo atliekami užsakymai. <...> Kalbant apie UAB „Astriger“ ir UAB „Baltėsis“, su kuriomis turėjo sandorių UAB „EBALTO“, šias įmones valdė N. H., jis turėjo banko sąskaitų generatorius ir pats organizavo ir žinojo, kokioms įmonėms ir kokia tvarka reikia parduoti ir pirkti prekes“.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu nustatyta, kad UAB „EBALTO“ sandorių grandinėje buvo panaudota kaip prekių pirkėja–pardavėja, tik siekiant imituoti veiklą, jos vardu

įforminant dokumentus dėl prekių pardavimo vėlesniems sandorių grandinės dalyviams, tikslu sudaryti sąlygas Lietuvos ūkio subjektams nepagrįstai padidinti PVM atskaitą ir sumažinti mokėtiną į biudžetą PVM.

Dėl UAB „EBALTO“ įsigijimų iš UAB „Astriger“

UAB „EBALTO“ 2014-02-01 – 2014-03-31 laikotarpiu buhalterinės apskaitos registruose apskaitė prekių (43000 kg sušaldyto sviesto 82 proc.) įsigijimą pagal UAB „Astriger“ vardu įformintas PVM sąskaitas faktūras už 495891,13 Lt ir 104137,14 Lt pirkimo PVM, iš viso už 600028,27 Lt, pagal kurias įformino to paties pavadinimo ir kiekio prekių pardavimus tą pačią dieną UAB „ROOLS“, kuri tolimesnėje sušaldyto sviesto pirkimo–pardavimo sandorių grandinėje to paties pavadinimo, kiekio ir fasuotės prekėms (sušaldytam sviestui) tą pačią dieną įformino PVM sąskaitas faktūras Bendrovei.

Krovinių transportavimo sąlygos nurodytos UAB „Astriger“ vardu įformintose PVM sąskaitose faktūrose: vežėjas – SIA „ENTREGA“, nurodyta prekių iškrovimo vieta (Bendrovės sandėliai), transporto priemonių markė ir valstybiniai numeriai bei vairuotojai. Krovinio pakrovimo vieta nenurodyta. Patikrinimui UAB „EBALTO“ sutartis su UAB „Astriger“ nepateikta, nepateikti ir prekių kilmę ir kokybę patvirtinantys dokumentai. UAB „Astriger“ neturi Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo.

Nustatyta, kad UAB „Astriger“ Juridinių asmenų registre įregistruota 2013-10-21 adresu: *(duomenys neskelbtini)*, Vilnius (VĮ „Registų centras“ duomenimis, šiuo adresu yra registruota negyvenama/pagalbinė patalpa, bendras plotas 3,55 m²). UAB „Astriger“ į PVM mokėtojų registrą įregistruota nuo 2014-02-01, nuo 2014-06-19 išregistruota iš PVM mokėtojų registro (Inspekcijos iniciatyva). UAB „Astriger“ deklaruota veikla – apskaita, buhalterija ir auditas, konsultacijos mokesčių klausimais.

Nuo 2014-02-19 iki 2014-02-21 UAB „Astriger“ vadovė buvo A. S. (nuo 2014-02-19 iki 2014-06-09 akcininkė), o nuo 2014-02-21 – vadovas Baltarusijos pilietis Y. M. (nuo 2014-06-09 akcininkas). Soda duomenimis, UAB „Astriger“ nuo 2014-01-13 samdomų darbuotojų nėra, A. S. ir Y. M. įmonėje įdarbinti nebuvo. Išteisinio tyrimo metu apklausoje abu šie asmenys nurodė, kad UAB „Astriger“ veiklos nevykdė, jokių dokumentų kitoms įmonėms neišrašinėjo ir ant jų nepasirašinėjo.

2014-07-23 atlikto UAB „Astriger“ operatyvaus patikrinimo metu bendrovės veiklos vykdymo vieta nenustatyta, UAB „Astriger“ vadovas ar įgaliotas asmuo į Inspekciją neatvyko, buhalterinės apskaitos dokumentų patikrinimui nepateikė. Todėl negalima nustatyti, ar UAB „Astriger“ apskaitė ir deklaravo PVM deklaracijose įsigijimus iš ES PVM mokėtojų bei ar apskaitė išrašytas UAB „EBALTO“ pardavimo PVM sąskaitas faktūras ir ar jas įtraukė į PVM deklaracijas. UAB „Astriger“ PVM į biudžetą nesumokėjo, nes PVM deklaracijose deklaravo artimas pirkimo bei pardavimo PVM sumas, kad nemokėti į biudžetą PVM.

A. S. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklausta parodė: „2014 m. vasario mėn. D. K. pasiūlė man būti UAB „Astriger“ vadove, jis pasakė, kad vadove pabūsiu vos vieną dieną. D. kitą dieną man atvežė dokumentus, kuriuos pasirašius tapau UAB „Astriger“ vadove ir akcininke, aš juos grąžinau D. Nuvažiavome į Šiaulių banko skyrių, kur atidariau įmonės banko sąskaitą ir man buvo išduota banko sąskaitos valdymo internetu slaptažodžių kortelė. Visus šiuos dokumentus iš karto pasiėmė D. <...> Po kelių mėnesių, sulaukusi skambučio iš VMI, supratau, kad vis dar esu UAB „Astriger“ savininkė. D. man pateikė įmonės pardavimo dokumentus, kuriuos pristačiau VMI.

Iš dokumentų supratau, kad įmonė parduodama baltarusiui. Jokios veiklos UAB „Astriger“ vardu nevykdžiau, jokių be mano minėtų dokumentų, susijusių su įmonės įsigijimu ir pardavimu, aš nepasirašinėjau, jokių dokumentų aš nepildžiau“.

Y. M. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas nurodė, kad nėra kokių nors įmonių savininkas, lietuvių kalbos nemoka, niekada Lietuvos Respublikoje nebuvo, taip pat nebuvo nei Latvijoje, nei Lenkijoje. Pagal VMI duomenų bazės turimą informaciją Baltarusijos pilietis Y. M. tikrintu laikotarpiu Lietuvos Respublikos valstybinės sienos nekirto.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu D. K. nurodė, kad „pagal O. S. ir N. H. nurodymus aš įsigijau įmonių <...> ir UAB „Astriger“ akcijas. Latvijos piliečių teigimu, kaip supratau, šioms įmonėms realiai vadovaus jie (O. S. ir N. H.), o direktoriai bus tik formalūs. Tapti formaliais įmonių direktoriais aš įkalbėdavau A. S. ir kitus savo pažįstamus. A. S. UAB „Astriger“ banko sąskaitų valdymo instrumentų negavo, jie neišpakuoti buvo persiųsti į Latviją. <...> iš Latvijos įmonių gautų PVM sąskaitų faktūrų (originalų), kuriomis buvo įformintas maisto produktų pardavimas mano įsteigtų ar įsigytų įmonių vardu (ir UAB „Astriger“), mano surasti asmenys, kurie buvo šių įmonių direktoriais (A. S.), nepasirašinėjo“.

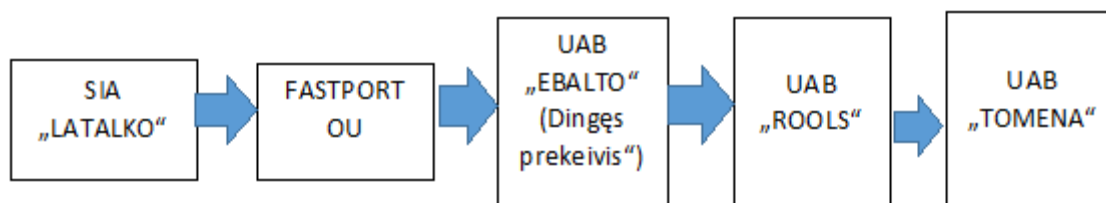
VIES duomenimis, Estijos įmonė *FASTPORT OU* deklaravo prekių tiekimus (trikampę prekybą) UAB „Astriger“. Estijos mokesčių administratorius informavo, kad Estijos įmonė *FASTPORT OU* pateikė tik dalį dokumentų už tikrintą laikotarpį, todėl ikiteisminio tyrimo metu įvertinta gauta iš Latvijos ir Estijos mokesčių administratorių informacija ir dokumentai. Pagal Latvijos mokesčių administratoriaus pateiktą informaciją nustatyta, kad Estijos įmonės *FASTPORT OU* prekių (43000 kg sušaldyto sviesto 82 proc.) įsigijimai įforminti pagal Latvijos įmonės SIA „LATALKO“ išrašytas sąskaitas faktūras (Invoice) už 153852,70 Eur. VIES duomenimis, SIA „LATALKO“ deklaravo prekių tiekimus įmonei *FASTPORT OU*. Prie SIA „LATALKO“ išrašytų sąskaitų faktūrų (Invoice) pirkėjui Estijos įmonei *FASTPORT OU* pateikti 2 CMR (vežėjas – SIA „ENTREGA“, krovinio iškrovimo vieta – Bendrovės sandėliai).

Pažymėtina, kad UAB „Astriger“ įformino įsigijimus iš Estijos įmonės *FASTPORT OU* prekių (43000 kg sušaldyto sviesto) didesne kaina (už 177408 Eur) nei įformino tų pačių prekių pardavimus UAB „EBALTO“ (už 143620 Eur). Nustatyta, kad UAB „Astriger“ atlikdavo mokėjimus į Estijos įmonės sąskaitas tik gavusi pinigines lėšas iš UAB „EBALTO“.

Nustatyta, kad tų pačių prekių, to paties kiekio ir fasuotės (43000 kg sušaldyto sviesto) įsigijimas, pardavimas ir transportavimas buvo įformintas tą pačią dieną ir prekės sandorių grandinėje buvo Latvijos įmonės SIA „LATALKO“ vardu patiektos Estijos įmonei *FASTPORT OU*, o tolimesnėje sandorių grandinėje (UAB „Astriger“ -> UAB „EBALTO“ -> UAB „ROOLS“) tą pačią dieną ir ta pačia krovinių srauto tvarka (tos pačios transporto priemonės, tie patys vairuotojai) buvo parduotos Bendrovei.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu konstatuota, kad UAB „Astriger“ buvo panaudota nusikalstamoje prekių pardavimo schemoje, kaip prekių pirkėja ir pardavėja, nusikalstamai veiklai nuslėpti, tik imituojuant prekių pirkimo – pardavimo grandinę, nevykdė jokios ekonominės veiklos. Šios įmonės vardu veikė fiziniai asmenys, nesusiję su šia įmone, o tik prisidengdami tariamais atstovais.

Dėl UAB „EBALTO“ įsigijimų iš SIA FASTPORT OU

Ikiteisminio tyrimo metu nustatyta, kad UAB „EBALTO“ 2014 m. vasario mėn. Estijos įmonės *FASTPORT OU* vardu įformintos 2014-02-12 sąskaitos faktūros (Invoice) Nr. FP1402-39,

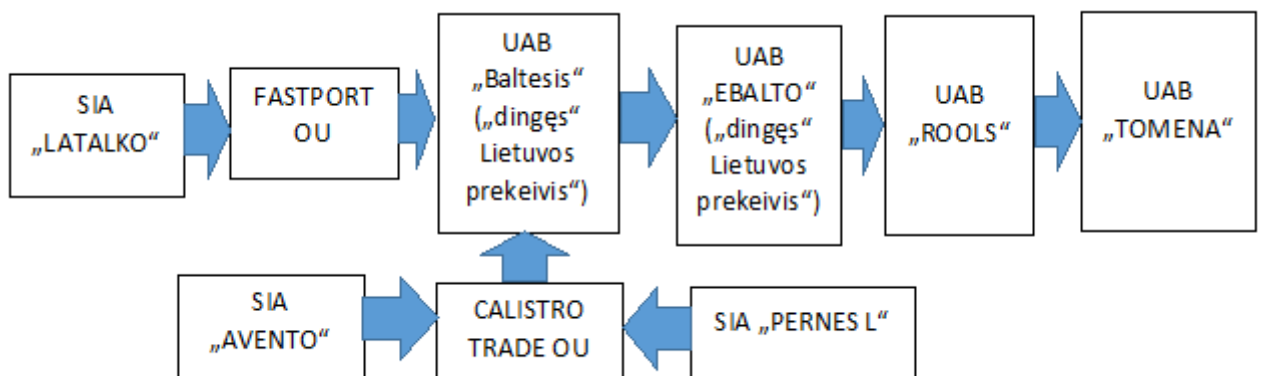

Nr. FP1402-40 ir Nr. FP1402-41 prekėms (11880 vnt. saulėgrąžų aliejui, po 5 l) už 45717,28 Eur. VIES duomenimis, Estijos įmonė *FASTPORT OU* 2014 m. I ketv. deklaravo prekių tiekimus UAB „EBALTO“. Prie *FASTPORT OU* vardu įformintų 2014-02-12 sąskaitų (Invoice) Nr. FP1402-39 ir Nr. FP1402-40 pateikti 2 CMR, o prie 2014-02-12 sąskaitos (Invoice) Nr. FP1402-41 CMR nepateiktas.

Estijos mokesčių administratorius pateikė informaciją, kad, remiantis įmonės *FASTPORT OU* paaiškinimais, įmonė *FASTPORT OU* tiekė prekes (aliejų, sūrį GOUDA) Lietuvos įmonei UAB „EBALTO“. *FASTPORT OU* informavo, kad buvo pasirašyta sutartis su UAB „EBALTO“ dėl prekių tiekimo minėtai įmonei, sutartį *FASTPORT OU* vardu pasirašė vadovas A. S., kuris priimdavo iš Lietuvos įmonės užsakymus prekėms. Estijos įmonė sutarties su UAB „EBALTO“ nepateikė bei negalėjo atsakyti, iš kur prekės, patiektos Lietuvos įmonei buvo įsigytos, nepateikė transportavimo dokumentų (CMR), apmokėjimą patvirtinančių dokumentų, pateikė dalį UAB „EBALTO“ išrašytų sąskaitų faktūrų (Invoice). Estijos mokesčių administratorius nurodė, kad *FASTPORT OU* deklaruota veikla – nuosavo arba nuomojamo nekilnojamo turto nuomos ir eksploatavimo veikla.

Nustatyta, kad SIA „LATALKO“ deklaravo prekių tiekimus įmonei *FASTPORT OU*. Ikiteisminiam tyrimui SIA „LATALKO“ išrašytų pirkėjui *FASTPORT OU* sąskaitų faktūrų (Invoice) prekių (saulėgrąžų aliejaus, po 5 l) tiekimui nepateikė.

Dėl UAB „EBALTO“ įsigijimų iš UAB „Baltesis“

UAB „EBALTO“ 2013-11-01 – 2014-01-31 laikotarpiu apskaitos registruose apskaitė prekių (44000 kg sušaldyto sviesto, 250525 kg saulėgrąžų aliejaus (cisternose) ir saulėgrąžų aliejaus 5280 vnt. po 5 l) įsigijimus pagal UAB „Baltesis“ vardu įformintas PVM sąskaitas faktūras už 1332566,65 Lt ir 279839,02 Lt pirkimo PVM, iš viso už 1612405,67 Lt, pagal kurias to paties pavadinimo, to paties kiekio ir fasuotės prekių pardavimui tą pačią dieną buvo įformintos PVM sąskaitos faktūros UAB „ROOLS“, kuri tolimesnėje prekių pirkimo–pardavimo sandorių grandinėje to paties pavadinimo, kiekio ir fasuotės prekėms tą pačią ar kitą dieną išrašė PVM sąskaitas faktūras UAB „TOMENA“.

Krovinių transportavimo sąlygos nurodytos UAB „Baltesis“ vardu įformintose PVM sąskaitose faktūrose: vežėjas – SIA „ENTREGA“, nurodyta krovinio iškrovimo vieta (Bendrovės arba jos klientės UAB „RUKOLA“ sandėliai), transporto priemonių markė ir valstybiniai numeriai bei vairuotojų vardai, pavardės. Krovinio pakrovimo vieta nenurodyta. UAB „Baltesis“ nepateikė minėtų prekių kilmę ir kokybę patvirtinančių dokumentų. UAB „Baltesis“ neturi Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo.

Nustatyta, kad UAB „Baltesis“ įregistruota nuo 2013-04-10, į PVM mokėtojų registrą įregistruota nuo 2013-10-17, nuo 2014-02-17 išregistruota iš PVM mokėtojų registro (Inspekcijos iniciatyva). UAB „Baltesis“ deklaruota veikla – didmeninė prekyba už atlygį ar pagal sutartį, veiklos vykdymo vieta deklaruota adresu: (*duomenys neskelbtini*), Alytus. Nuo 2013-10-18 iki 2013-10-30 UAB „Baltesis“ vadovas buvo A. T. (nuo 2013-10-24 iki 2013-11-06 ir akcininkas), nuo 2013-11-

01 iki 2015-05-04 – Rusijos pilietis V. B. (ir akcininkas). SODRA duomenimis, UAB „Baltesis“ nuo įmonės įsteigimo (2013-04-10) nebuvo įdarbintų darbuotojų, t. y. A. T. ir V. B. įmonėje įdarbinti nebuvo. V. B. laikotarpiu nuo 2013-11-01 iki 2014-02-28 Lietuvos Respublikos valstybinės sienos nekirto.

2014-02-14 atlikto UAB „Baltesis“ operatyvaus patikrinimo metu bendrovės veiklos vykdymo vieta nenustatyta, UAB „Baltesis“ vadovas ar įgaliotas asmuo į Inspekciją neatvyko, buhalterinės apskaitos dokumentų patikrinimui nepateikė. Todėl negalima nustatyti, ar UAB „Baltesis“ apskaitė ir deklaravo PVM deklaracijose įsigijimus iš ES PVM mokėtojų bei ar apskaitė išrašytas UAB „EBALTO“ pardavimo PVM sąskaitas faktūras ir ar jas įtraukė į PVM deklaracijas. UAB „Baltesis“ PVM į biudžetą nesumokėjo, nes PVM deklaracijose deklaravo artimas pirkimo bei pardavimo PVM sumas.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu A. T. apklaustas parodė, kad „2013 m. spalio mėn. D. K. paprašė įsigyti naujai įsteigtą įmonę, kurią jis po to iš manęs nupirks. <...> Po kelių dienų nuvykau į AB Šiaulių banko filialą, kur įmonės vardu atidariau banko sąskaitą bei gavau kodų generatorių. UAB „Baltesis“ įsigijau tik perpardavimui savo draugui. Po to aš D. K. perdaviau visus UAB „Baltesis“ dokumentus, sutartį su banku dėl sąskaitos atidarymo, kodų generatorių bei įmonės antspaudą. D. K. sumokėjo man tą pačią sumą, kurią aš buvau sumokėjęs įsigydamas UAB „Baltesis“. Su D. K. sutariau, kad artimiausiu metu jis paruoš įmonės pirkimo–pardavimo sutartį, duos man pasirašyti ir tada aš būsiu oficialiai pardavęs UAB „Baltesis“. Iki šios dienos įmonės pardavimo sutarties nesu pasirašęs, nes D. K. jos man nepateikė. Noriu paaiškinti, kad UAB „Baltesis“ vardu jokios veiklos nevykdžiau, jokių ūkinės veiklos sandorių nesudarė, ant dokumentų nepasirašė.”

D. K. ikiteisminio tyrimo metu davė parodymus, kad „pagal O. S. ir N. H. nurodymus aš įsteigiau arba įsigijau UAB „Baltesis“ ir kitų įmonių akcijas. <...> 2013–2014 metais vyko sviesto ir aliejaus prekybos grandinės imitavimas. Tam buvo panaudotos mano nupirktos įmonės: UAB „Baltesis“, <...> ir UAB „EBALTO“. UAB „Baltesis“ neva parduodavo maisto produktus UAB „EBALTO“, o aš parduodavau UAB „ROOLS“.

Ikiteisminio tyrimo metu Rusijos pilietis B. V. apklaustas parodė, kad „aš nesu UAB „Baltesis“ akcininkas ir direktorius, nevykdžiau šios įmonės veiklos, nežinau, kur yra minėta įmonė. Jokių sandorių nurodytos įmonės vardu aš nevykdžiau, sąskaitų, sutarčių ir kitų juridinio asmens dokumentų nepasirašė. Lietuvių kalbos nemoku“.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu buvo konstatuota, kad UAB „Baltesis“ buvo panaudota nusikalstamoje prekių pardavimo scheme, kaip prekių pirkėja ir pardavėja, nusikalstamai veiklai nuslėpti, tik imituojant prekių pirkimo–pardavimo grandinę, nevykdė jokios ekonominės veiklos. Šios įmonės vardu veikė fiziniai asmenys, nesusiję su šia įmone, o tik prisidengdami tariamais atstovais. Nustatyta, kad PVM nemokanti, „dingusi įmonė“ UAB „Baltesis“ realios veiklos nevykdė, jos veikla nebuvo atsitiktinė, o iš anksto suplanuota sukčiauti PVM srityje.

Dėl UAB „Baltesis“ įsigijimų iš FASTPORT OU

Pagal VIES duomenis, UAB „Baltesis“ 2013-11-01 – 2014-02-28 laikotarpiu deklaravo prekių tiekimus (trikampę prekybą) ES įmonės *FASTPORT OU* ir *CALISTRO TRADE OU*, tačiau ikiteisminiam tyrimui UAB „Baltesis“ jokie buhalterinės apskaitos dokumentai ir apskaitos registrai nepateikti, informacija surinkta iš trečiųjų šalių.

Ikiteisminio tyrimo metu iš Estijos mokesčių administratoriaus gauta informacija, kad, remiantis įmonės *FASTPORT OU* paaiškinimais, įmonė *FASTPORT OU* tiekė prekes (sušaldytą sviestą) UAB „Baltesis“. *FASTPORT OU* informavo, kad buvo pasirašyta sutartis su UAB „Baltesis“ direktoriumi V. B. (el. paštas (*duomenys neskelbtini*)), sutartį *FASTPORT OU* vardu pasirašė įmonės vadovas A. S. Sutartis pasirašyta Rygoje, tačiau Estijos įmonė sutarties su UAB „Baltesis“ nepateikė bei negalėjo atsakyti, iš kur prekės, patiekto Lietuvos įmonei buvo įsigytos, nepateikė transportavimo dokumentų, apmokėjimą patvirtinančių dokumentų, pateikė dalį UAB „Baltesis“ išrašytų sąskaitų faktūrų (Invoice).

Kaip minėta, B. V. ikiteisminio tyrimo metu parodė, kad nėra UAB „Baltėsis“ akcininkas ir direktorius, nevykdė šios įmonės ūkinės finansinės veiklos bei UAB „Baltėsis“ vardu jokių sandorių nevykdė.

VIES duomenimis, SIA „LATALKO“ deklaravo prekių tiekimus įmonei *FASTPORT OU*. Latvijos mokesčių administratorius pateikė SIA „LATALKO“ vardu išrašytas sąskaitas faktūras (Invoice) už 183365,16 Eur dėl prekių (44000 kg sušaldyto sviesto 82 proc.) tiekimo Estijos įmonei *FASTPORT OU*. Prie SIA „LATALKO“ išrašytų sąskaitų faktūrų (Invoice) pirkėjui Estijos įmonei *FASTPORT OU* pateikti 2 CMR-ai: vežėjas – SIA „AKATRANS“, krovinio iškrovimo vieta – Bendrovės sandėliai. SIA „LATALKO“ audito metu nepateikti prekių kilmės dokumentai pirkėjui *FASTPORT OU*.

SIA „LATALKO“ audito metu nustatyta, kad SIA „LATALKO“ faktiškai veikė kaip tikrosios naudos gavėjas ir žinojo (arba turėjo žinoti), kad dalyvauja įforminant dokumentus dėl faktiškai neįvykusių sandorių, siekiant gauti mokestinių lengvatų, sumažinti biudžetui mokamus mokesčius ir, kad į buhalterinę apskaitą įtraukdama sandorių dokumentus su *FASTPORT OU* dalyvavo su PVM sukčiavimu susijusioje veikloje.

Dėl UAB „Baltėsis“ įsigijimų iš CALISTRO TRADE OU

Sprendime nurodyta, kad ikiteisminio tyrimo metu įvertinti Estijos mokesčių administratoriaus pateikti UAB „Baltėsis“ sandorių su *CALISTRO TRADE OU* dokumentai: 2013-11-25 pirkimo–pardavimo sutartis, sudaryta tarp *CALISTRO TRADE OU* (kurioje ties įrašų pardavėjas E. O. yra parašas ir *CALISTRO TRADE OU* antspaudas) ir UAB „Baltėsis“ (kurioje ties įrašų pirkėjas V. B. yra parašas bei UAB „Baltėsis“ antspaudas), *CALISTRO TRADE OU* 2013-11-25 – 2013-12-20 išrašyti dokumentai (sąskaitos faktūros, CMR), kurių pagrindu buvo įformintas prekių (250525 kg saulėgrąžų aliejaus (cisternose) ir saulėgrąžų aliejaus 5280 vnt. po 5 l) pardavimas UAB „Baltėsis“. Už 2014 m. *CALISTRO TRADE OU* dokumentai nepateikti.

Prie *CALISTRO TRADE OU* išrašytų sąskaitų faktūrų (Invoice) prekių (saulėgrąžų aliejaus) kilmės ir kokybės dokumentai nepateikti. Pateiktuose CMR‘uose nurodytas krovinio (saulėgrąžų aliejaus) prekių siuntėjas – *CALISTRO TRADE OU*, krovinio gavėjas – UAB „Baltėsis“, krovinio pakrovimo vieta – (duomenys neskelbtini), Latvija, krovinio iškrovimo vieta – (duomenys neskelbtini), Lietuva (UAB „RUKOLA“ sandėliai), vežėjas – *GOLSTERN OU*, transporto priemonių markė ir valstybiniai numeriai. CMR‘uose nenurodyti vairuotojų vardai ir pavardės. VIES duomenimis, Estijos įmonė *GOLSTERN OU* 2013 m. IV ketv. deklaravo Latvijos įmonei SIA „ENTREGA“ suteiktų paslaugų už 18990 Eur.

Pagal *CALISTRO TRADE OU* atstovo Estijos mokesčių administratoriui pateiktus paaiškinimus: „2013-11-25 sutartis su UAB „Baltėsis“ buvo pasirašyta elektroniniu paštu, originalai buvo siųsti UAB „Baltėsis“ paštu adresu: (duomenys neskelbtini). Sutartį pasirašė V. B. (kaip UAB „Baltėsis“ atstovas), užsakymus prekėms atliko V. B. telefonu arba A. T. el. paštu. *CALISTRO TRADE OU* pirko prekes iš Latvijos įmonių SIA „AVENTO“ ir SIA „PERNES L“ ir prekės buvo tiesiogiai siunčiamos į Lietuvą“. Tyrimui pateikti UAB „Baltėsis“ prekių užsakymų 2013-12-13 ir 2013-12-16 el. laiškai, kuriuose užfiksuota, kad įmonė *CALISTRO TRADE OU* el. laiškus gavo iš adresato, kurio el. pašto adresas (duomenys neskelbtini), laiškuose nurodyta, kad UAB „Baltėsis“ vardu laiškus pasirašo „A. T.“ (UAB „Baltėsis“ vadovas nuo 2013-10-18 iki 2013-10-30, įmonėje įdarbintas nebuvo). Kaip minėta, ikiteisminio tyrimo metu V. B. ir A. T. nurodė, kad jokios veiklos nevykdė, UAB „Baltėsis“ vardu jokių dokumentų nepasirašinėjo.

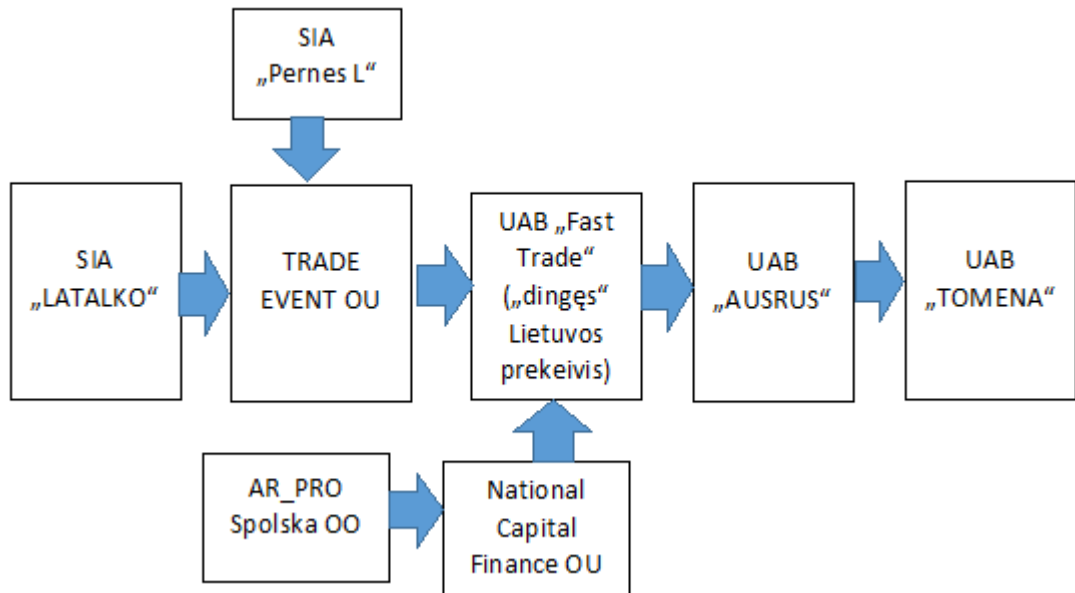
Pažymėtina, kad UAB „Baltėsis“ įformino įsigijimus iš Estijos įmonės *CALISTRO TRADE OU* prekes (250525 kg saulėgrąžų aliejaus (cisternose) ir saulėgrąžų aliejaus 5280 vnt. po 5 l) didesne kaina (už 218750,88 Eur) nei įformino tų pačių prekių (250525 kg saulėgrąžų aliejaus (cisternose) ir 5280 vnt. saulėgrąžų aliejaus po 5L) pardavimus UAB „EBALTO“ (už 208664,16 Eur).

Pagal Estijos mokesčių administratoriaus pateiktą informaciją nustatyta, kad Estijos įmonės *CALISTRO TRADE OU* prekių įsigijimai įforminti pagal Latvijos įmonės SIA „AVENTO“ ir SIA „PERNES L“ išrašytas sąskaitas faktūras (Invoice) už 214739,78 Eur. VIES duomenimis, SIA „AVENTO“ ir SIA „PERNES L“ deklaravo prekių tiekimą įmonei *CALISTRO TRADE OU*.

Prie SIA „PERNES L“ vardu 2013-12-12, 2013-12-16 ir 2014-01-20 išrašytų sąskaitų (Invoice) pateikti CMR'ai, kuriuose nurodytas krovinio (saulėgrąžų aliejaus) siuntėjas – SIA „PERNES L“, krovinio gavėjas – *CALISTRO TRADE OU*, krovinio pakrovimo vieta – (*duomenys neskelbtini*), Latvija, krovinio iškrovimo vieta – (*duomenys neskelbtini*), Lietuva (UAB „RUKOLA“ sandėliai), vežėjas – *GOLSTERN OU*, transporto priemonių markė ir valstybiniai numeriai. Tie patys krovinio pakrovimo ir iškrovimo adresai nurodyti ir SIA „AVENTO“ vardu išrašytose sąskaitose faktūrose (Invoice).

Atsižvelgiant į patikrinimo metu nustatytas aplinkybes, mokesčių administratorius priėjo išvadą, kad UAB „ROOLS“ PVM sukčiavimo sandorių grandinėje buvo panaudota kaip prekių pirkėja–pardavėja, tik siekiant imituoti veiklą, jos vardu įforminant dokumentus dėl prekių pardavimo vėlesniems sandorių grandinės dalyviams, siekiant pirminėje sandorių grandinėje nesumokėti PVM į biudžetą, tikslu sudaryti sąlygas vėlesniems prekių grandinės dalyviams (Bendrovei) nepagrįstai padidinti PVM atskaitą ir susigrąžinti iš biudžeto PVM, t. y. UAB „ROOLS“ vardu prisidengę asmenys sukčiavo PVM srityje.

Bendrovės sandoriai su UAB „AUSRUS“

Patikrinimo metu nustatyta, kad UAB „TOMENA“ tikrintu laikotarpiu buhalterinės apskaitos registruose apskaitė prekių (43600 kg sušaldyto sviesto, 27840 kg cukraus ir 560 pok. čipsų LONG) įsigijimus pagal gautas UAB „AUSRUS“ vardu įformintas 4 PVM sąskaitas faktūras už 701534,40 Lt ir 147322,22 Lt pirkimo PVM, iš viso už 848856,62 Lt. Bendrovė 147322 Lt pirkimo PVM, išskirtą UAB „AUSRUS“ vardu įformintose PVM sąskaitose faktūrose, įtraukė į PVM atskaitą ir šia suma padidino deklaruotą grąžintiną iš biudžeto PVM.

Ginčo prekių transportavimo sąlygos nurodytos gautose PVM sąskaitose faktūrose: nurodyta krovinio iškrovimo vieta (Bendrovės sandėliai), transporto priemonių valstybiniai numeriai, vairuotojų vardai, pavardės. Krovinio pakrovimo vieta ir transporto priemonės markė nenurodyta.

Bendrovės direktorius A. L. Vilniaus AVMI 2014-05-19 pateiktame paaiškinime nurodė, kad „su UAB „AUSRUS“ direktoriumi G. S. esame seni pažįstami, todėl jo kontaktus turiu seniai. Iš UAB „AUSRUS“ pagrinde buvo perkamos prekės (aliejus, cukrus, pomidorų pasta ir kt.), kurias bendrovė parduodavo Lietuvoje ar tiekė į kitas Europos šalis. Iš UAB „AUSRUS“ prekes pirkome su pristatymu į savo sandėliavimo patalpas adresu: (*duomenys neskelbtini*), Kaunas. UAB „AUSRUS“ direktoriui G. S. priklauso ir Estijos įmonės *TRADE EVENT OU* ir *Nation Capital Finance Ou*, kurioms buvo tiekiamos bendrovės prekės“.

Bendrovė pagal gautas iš UAB „AUSRUS“ 4 PVM sąskaitas faktūras (kurias UAB „AUSRUS“ įformino pagal UAB „Fast Trade“ vardu įformintas PVM sąskaitas faktūras) apskaitė

išrašytas pardavimo PVM sąskaitas faktūras šiems įmonėms: 1) ES įmonėms: SIA „KORISS“ ir *Nation Capital Finance OU*, kurias pagal PVMĮ 49 straipsnio 1 dalį apmokestino 0 proc. PVM tarifu (VIES duomenimis, Latvijos įmonė deklaravo įsigijimus iš Bendrovės); 2) Lietuvos įmonei UAB „FRESH MARKET“.

Nustatyta, kad UAB „AUSRUS“ į PVM mokėtojų registrą įregistruota nuo 2009-09-04, nuo 2016-04-06 išregistruota iš PVM mokėtojų registro (Inspekcijos iniciatyva). UAB „AUSRUS“ deklaruota veikla – kitų maisto produktų, įskaitant žuvis, vėžiagyvius ir moliuskus, didmeninė prekyba. UAB „AUSRUS“ turėjo Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą maisto produktų didmeninei prekybai vykdyti. Nuo 2010-01-04 UAB „AUSRUS“ direktorius – G. S., SODRA duomenimis, įmonėje nuo 2010-01-04 iki 2014-07-25 buvo įdarbintas 1 darbuotojas – direktorius G. S.. G. S. tikrintu laikotarpiu buvo ir Estijos įmonių *TRADE EVENT OU* ir *Nation Capital Finance OU* steigėjas, vadovas bei akcininkas. Pagal ikiteisminio tyrimo duomenis, šios Estijos įmonės dalyvauja sandorių grandinėje, susijusioje su sukčiavimo PVM. UAB „AUSRUS“ 2017-06-06 likviduota bankrutavus.

UAB „AUSRUS“ direktorius G. S. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė, kad „2010 metais aš įkūriau UAB „AUSRUS“, buvo nuspręsta atidaryti įmonę Estijoje, kad nesusidarytų PVM permokos, taip buvo įkurta *Nation Capital Finance OU*, aš buvau šios įmonės direktorius ir steigėjas, vėliau buvo įkurta *TRADE EVENT OU*, nuo kurios įkūrimo 2012 m. aš buvau akcininkas ir direktorius“.

2014-05-23 atlikto UAB „AUSRUS“ operatyvaus patikrinimo metu nustatyta, kad UAB „AUSRUS“ apskaitė Bendrovei išrašytas 4 PVM sąskaitas faktūras prekėms (43600 kg sušaldyto sviesto, 27840 kg cukraus ir 560 pok. čipsų LONG) už 701534,40 Lt ir 147322,22 Lt pardavimo PVM, iš viso už 848856,62 Lt; 147322 Lt pardavimo PVM deklaravo atitinkamų laikotarpių PVM deklaracijose.

Dėl UAB „AUSRUS“ įsigijimų iš UAB „Fast Trade“

Patikrinimo metu nustatyta, kad UAB „AUSRUS“ Bendrovei išrašytose PVM sąskaitose faktūrose prekes (43600 kg sušaldyto sviesto, 27840 kg cukraus ir 560 pok. čipsų LONG) gavo (apskaitė) pagal UAB „Fast Trade“ vardu įformintas 4 PVM sąskaitas faktūras už 669721,67 Lt ir 140641,54 Lt pirkimo PVM, iš viso už 810363,21 Lt. UAB „AUSRUS“ 140642 Lt pirkimo PVM įtraukė į PVM atskaitą ir šia suma sumažino mokėtiną į biudžetą PVM.

Nustatyta, kad UAB „Fast Trade“ nuo 2013-09-01 deklaracijų neteikia, nepateikta ir PVM deklaracija už 2013 m. 09 mėn., t. y. įmonė nedeklaravo UAB „AUSRUS“ išrašytos 2013-09-13 PVM sąskaitos faktūros Nr. FAST-AU-1309-1, kuria įformintas prekių (21600 kg sušaldyto sviesto) pardavimas už 305779,97 Lt ir 64213,79 Lt pardavimo PVM, iš viso už 369993,76 Lt.

UAB „Fast trade“ prekių (sviesto, cukraus) kilmę ir kokybę patvirtinančių dokumentų nepateikė, UAB „Fast Trade“ neturi Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo.

Ginčo prekių transportavimo sąlygos nurodytos UAB „Fast Trade“ vardu įformintose PVM sąskaitose faktūrose: vežėjas – SIA „ENTREGA“, nurodyta krovinio iškrovimo vieta (Bendrovės sandėliai), transporto priemonių markė ir valstybiniai numeriai bei vairuotojų vardai, pavardės. Krovinio pakrovimo vieta nenurodyta. Patikrinimui UAB „AUSRUS“ sutartis su UAB „Fast trade“ nepateikta.

UAB „AUSRUS“ direktorius G. S. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė, kad „įmonė UAB „Fast Trade“ man yra žinoma, kurią atstovavo N., aš jį pažįstu nuo 2013 m. ir jis man rekomendavo Lietuvos įmones <...>. Kaip jis susijęs su šiomis įmonėmis, aš nežinau. Su N. derindavau prekių kainas, jų pristatymą. Taip pat atsimenu, kad nuo N. kreipdavosi asmuo vardu D., jis kelis kartus buvo atvykęs pas mane ir perdavė dokumentus (CMR, sutartis ir kitus dokumentus, susijusius su prekių pardavimu) nuo N. atstovaujamų įmonių. Kaip jis susijęs su UAB „Fast Trade“ nežinau“.

Nustatyta, kad UAB „Fast trade“ Juridinių asmenų registre įregistruota 2013-02-13 adresu: (*duomenys neskelbtini*), Vilnius (VĮ „Registrų centras“ duomenimis, nurodytu adresu yra registruota negyvenama patalpa/garažų boksas). UAB „Fast trade“ PVM mokėtojų registre įregistruota 2013-03-04, nuo 2013-09-24 išregistruota iš PVM mokėtojų registro (Inspekcijos iniciatyva). UAB

„Fast trade“ deklaruota veikla – automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių pardavimas.

UAB „Fast Trade“ vadovas (ir vienintelis akcininkas) nuo 2013-02-28 iki 2013-09-10 buvo R. M., nuo 2013-09-10 vadovas – Armėnijos pilietis R. S. (ir akcininkas). SODRA duomenimis, įmonėje iki 2013-09-03 buvo įdarbinti 2 darbuotojai (vadovas R. M. ir darbuotojas A. D.), nuo 2013-09-03 įmonėje samdomų darbuotojų nėra. Inspekcijos duomenimis, R. S. laikotarpiu nuo 2013-03-01 iki 2013-09-30 Lietuvos Respublikos valstybinės sienos nekirto. UAB „Fast Trade“ buhalterinę apskaitą nuo 2013-02-26 tvarko R. M.

2013-10-30 atlikto UAB „Fast Trade“ operatyvaus patikrinimo metu bendrovės veiklos vykdymo vieta nenustatyta, bendrovės vadovas ar įgaliotas asmuo į Inspekciją neatvyko, buhalterinės apskaitos dokumentų patikrinimui nepateikė, UAB „Fast Trade“ nerandama jos nurodytais adresais. Dėl šių priežasčių negalima nustatyti, ar UAB „Fast Trade“ apskaitė ir deklaravo PVM deklaracijose įsigijimus iš ES PVM mokėtojų bei ar apskaitė išrašytas UAB „AUSRUS“ pardavimo PVM sąskaitas faktūras ir ar jas įtraukė į PVM deklaracijas. UAB „Fast Trade“ PVM į biudžetą nesumokėjo, nes PVM deklaracijose deklaravo artimas pirkimo bei pardavimo PVM sumas.

A. D. (SODRA duomenimis, įdarbintas UAB „Fast Trade“ nuo 2013-07-16 iki 2013-09-03) ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė, kad UAB „Fast Trade“ jam žinoma tik tiek, kad joje buvo įdarbintas, tačiau realiai šioje įmonėje nedirbo.

R. M. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė, kad „2013 m. kovo mėn. mano pažįstamas D. K. pasiūlė tapti UAB „Fast Trade“ direktoriumi. Jis paaiškino, kad tapus direktoriumi man nieko daryti nereikės, tik atidaryti sąskaitą banke, o „už paslaugą“ man bus sumokėta 800 – 900 Lt. Po 3 dienų susitikau su D. K., kuris davė pasirašyti UAB „Fast Trade“ akcijų pirkimo–pardavimo sutartį bei kitus dokumentus (pasirašiau maždaug penkis lapus). Už įmonės akcijas pinigų niekam nemokėjau, D. pateiktus dokumentus pasirašiau automobilyje. Sekančią dieną su D. K. susitikau AB DNB banke, kur kaip įmonės direktorius pasirašiau banko sąskaitos atidarymo dokumentus ir man buvo išduotas prisijungimo prie banko sąskaitos generatorius. Banko dokumentus ir generatorių atidaviau D. K. Būdamas UAB „Fast Trade“ direktoriumi, jokios veiklos nevykdžiau, jokių dokumentų nepasirašinėčiau, daugiau nieko apie įmonę nežinau“.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu D. K. nurodė, kad pagal O. S. ir N. H. nurodymus aš įsigijau įmonių <...> ir UAB „Fast Trade“ akcijas. Latvijos piliečių teigimu, kaip supratau, šioms įmonėms realiai vadovaus jie (O. S. ir N. H.) <...>. R. M. banko sąskaitų valdymo instrumentų negavo, juos neišpakuotus, kartu su pagamintais įmonių antspaudais, persiunčiau per siuntų tarnybą į Latviją O. S. ir N. H. nurodytu adresu. Noriu pabrėžti, kad iš Latvijos įmonių gautų PVM sąskaitų faktūrų (originalų), kuriomis buvo įformintas maisto produktų pardavimas mano įsteigtų ar įsigytų įmonių vardu, asmenys, kurie buvo UAB „Fast Trade“, <...> direktoriais, nepasirašinėjo. Aš nežinau, kas jas pasirašinėjo šių asmenų kaip įmonių direktorių vardu“.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu nustatyta, kad UAB „Fast Trade“ buvo naudojama nusikalstamai veiklai nuslėpti, tik imituojant prekių pirkimo pardavimo grandinę, ir nevykdė jokios ekonominės veiklos. Šios įmonės vardu veikė fiziniai asmenys, nesusiję su šia įmone, o tik prisidengdami tariamais jų atstovais sukčiavo PVM srityje.

UAB „Fast Trade“ įsigijimai iš TRADE EVENT OU ir Nation Capital Finance OU

Patikrinimo metu nustatyta, kad ikiteisminiam tyrimui buvo pateikti Estijos įmonių *TRADE EVENT OU* ir *Nation Capital Finance OU* išrašyti dokumentai (sąskaitos faktūros, CMR), kurių pagrindu buvo įformintas prekių (43600 kg sušaldyto sviesto, 27840 kg cukraus ir 560 vnt. pok. čipsų LONG) pardavimas UAB „Fast Trade“ už 206195,80 Eur. Šių Estijos įmonių steigėjas ir vienintelis akcininkas yra G. S. (šioje sandorių grandinėje UAB „AUSRUS“ vienintelis akcininkas ir vadovas).

VIES duomenimis, 2013 m. 06–09 mėn. Estijos įmonės *TRADE EVENT OU* ir *Nation Capital Finance OU* deklaravo prekių tiekimus (trikampę prekybą) UAB „Fast Trade“.

Pagal Estijos mokesčių administratorius pateiktą informaciją nustatyta, kad įmonė *TRADE EVENT OU* deklaravo trikampės prekybos sandorius su UAB „Fast Trade“. Lietuvos įmonė pati

susisiekė su *TRADE EVENT OU*. Estijos įmonės vadovas G. S. pasirašė sutartį *TRADE EVENT OU* vardu su UAB „Fast Trade“, sutartis pasirašyta el. paštu. Dažniausiai prekės buvo pristatomos iš Latvijos į Lietuvą. Už transportą UAB „Fast Trade“. Prekės, perparduotos Lietuvos įmonei, buvo įsigytos iš Latvijos įmonių SIA „PERNES L“ ir SIA „LATALKO“. *TRADE EVENT OU* sandėlio neturi. Estijos mokesčių administratorius įtaria, kad *TRADE EVENT OU* galėjo būti tarpininkė / sukčiaujanti įmonė tarptautinėje schemeje;

Pagal Estijos mokesčių administratorius pateiktą informaciją taip pat nustatyta, kad įmonė *Nation Capital Finance OU* deklaravo trikampės prekybos sandorius su UAB „Fast Trade“. Prekės buvo pristatomos iš Latvijos į Lietuvą. Iki 2014-01-15 įmonės *Nation Capital Finance OU* vadovas ir savininkas buvo G. S., nuo 2014-01-15 vadovas ir savininkas Rusijos pilietis N. M., kuriam nebuvo perduoti jokie minėtos įmonės dokumentai, jis neturėjo priėjimo prie įmonės banko sąskaitų. Estijos mokesčių administratorius įtaria, kad įmonė *Nation Capital Finance OU* galėjo būti tarpininkė / sukčiaujanti įmonė tarptautinėje schemeje.

Pažymėtina, kad UAB „Fast Trade“ prekes iš Estijos įmonių *TRADE EVENT OU* ir *Nation Capital Finance OU* įsigijo didesne kaina nei įformino šių prekių pardavimus UAB „AUSRUS“.

G. S. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė: „2012 m. įkūriau Estijoje įmones *TRADE EVENT OU*, *Nation Capital Finance OU* (buvau šių įmonių akcininkas ir vadovas). Kiek pamenu, prekes (cukrų ir kitas prekes) Estijos įmonėms pirkome iš Latvijos įmonių SIA „LATALKO“, SIA „PERNES L“. Pirmiausia atsirado užsakovas UAB „Fast Trade“, kurią atstovavo Latvijos pilietis N., ir tada buvo sudaryta sutartis su SIA „LATALKO“, tačiau dėl kokių prekių įsigijimo iš šios įmonės, nepamenu. Kiekvieną kartą iš N. gaudavau SMS žinutes arba susisiekdavau su juo telefonu. N. nurodydavo, kuriais adresais reikia pristatyti prekes, taip pat rūpinosi perkamų prekių transportavimu. Kiek pamenu, įmonei „Fast Trade“ pardavinėjau cukrų. *TRADE EVENT OU* vardu su šia įmone buvo sudaryta sutartis. Cukrus buvo nupirktas Latvijoje iš SIA „LATALKO“ ir pristatytas į Lietuvą UAB „Fast Trade“.

Ikiteisminiam tyrimui Latvijos įmonių SIA „PERNES L“, SIA „LATALKO“ ir Lenkijos įmonės *AR-PRO Spolka z.o.o* sąskaitos faktūros (Invoice) nepateiktos, pateikti tik šių įmonių išrašyti Estijos įmonėms *TRADE EVENT OU* ir *Nation Capital Finance OU* CMR'ai, kuriuose nurodyti krovinio iškrovimo adresai – Bendrovės sandėliai arba UAB „Imlitex“ sandėliai.

VIŠ duomenimis, Latvijos įmonės SIA „PERNES L“ ir SIA „LATALKO“ deklaravo prekių tiekimą Estijos įmonei *TRADE EVENT OU*, o Lenkijos įmonė *AR-PRO Spolka z.o.o.* deklaravo prekių tiekimą Estijos įmonei *Nation Capital Finance OU*. SIA „LATALKO“ audito metu nepateikė prekių kilmės dokumentų prekių pirkėjui *TRADE EVENT OU*.

Atsižvelgiant į minėtas nustatytas aplinkybes, Inspekcijos sprendime padaryta išvada, kad UAB „AUSRUS“ PVM sukčiavimo sandorių grandinėje buvo panaudota kaip prekių pirkėja–pardavėja, tik siekiant imituoti veiklą, jos vardu įforminant dokumentus dėl prekių pardavimo vėlesniems sandorių grandinės dalyviams, siekiant pirminėje sandorių grandinėje nesumokėti PVM į biudžetą, tikslu sudaryti sąlygas vėlesniems prekių grandinės dalyviams (Bendrovei) nepagrįstai padidinti PVM atskaitą ir susigrąžinti iš biudžeto PVM, t. y. UAB „AUSRUS“ vardu prisidengę asmenys sukčiavo PVM srityje.

Apibendrinusi patikrinimo metu surinktus įrodymus ir nustatytas aplinkybes, Inspekcija priėjo išvadą, jog patikrinimo metu surinkta pakankamai įrodymų konstatuoti, jog visos Bendrovės prekių tiekėjos (UAB „ROOLS“, UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „AUSRUS“), kaip ir kiti ūkio subjektai, dalyvavę šių tiekimų grandinės pirkimo–pardavimo sandoriuose, veikė nesilaikydamos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų, buvo naudojamos visuomenei priešiškiems, neteisėtiems tikslams siekti ir sukčiavo PVM srityje.

Dėl Bendrovės žinojimo / galėjimo žinoti, kad dalyvauja sandoriuose, įtraktuose į sukčiavimą PVM srityje

Inspekcijos sprendime cituojama LVAT ir ESTT praktika, aktuali ginčo klausimu: LVAT 2013-02-05 nutartis adm. byloje Nr. A-602-705/2013, ESTT 2012-06-21 sprendimas sujungtose bylose *Mahagében ir David*, C-80/11 ir C-142/11 (49 punktas), *Mecsek-Gabona Kft* (50 ir 54 punktai); 2014-10-09 sprendimo byloje C-492/13 *Traum EOOD* (42 punktas); 2014-12-18 sprendimo sujungtose bylose C-131/13, C-163/13 ir C-164/13 *Italmoda* ir kt. (45 punktas).

Mokesčių administratorius, atsižvelgdamas į visą mokestinio patikrinimo metu surinktą informaciją, priėjo išvadą, kad byloje esantys duomenys įrodo, jog Bendrovės elgesys neatitinka rūpestingumo, protingumo kriterijų, todėl ji negali būti laikoma sąžininga:

1. Bendrovės vadovas A. L. patvirtino, kad Latvijos pilietis N. H. buvo pardavimo tarpininkas, kuris jam patardavo, kokioms įmonėms Latvijoje parduoti prekes. N. H. pasakė, kad Latvijoje jam priklausančios įmonės negali pirkti tiesiogiai produktų, todėl paprašė, kad Bendrovė būtų tarpininkas tarp UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ bei latviškų įmonių. Būtent su N. buvo derinamos visos prekių kainos, susijusios su šiomis Lietuvos įmonėmis ir po to sekančiu pardavimu. Inspekcijos vertinimu, sandorių grandinėse dalyvavusios įmonės UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“, UAB „AUSRUS“ nebuvo savarankiški prekių tiekėjai. Tai, kad sandorio aplinkybės buvo derinamos ne su šių įmonių vadovais, akcininkais ar darbuotojais, bet per tarpininką Latvijos pilietį N. H., Bendrovei turėjo sukelti pagrįstą įtarimą apie galimą kontrahento sukčiavimą ar kitas neteisėtas veikas, dėl ko Bendrovė turėjo pagrindą imtis papildomų kontrahentų tikrinimo veiksmų. Tai rodo, kad Bendrovė žinojo / galėjo žinoti, kad dalyvauja ir yra įtraukta į PVM sukčiavimo sandorius.

2. Latvijos Respublikos baudžiamojo proceso Nr. 15830024913 byloje nurodyta, kad N. H. „yra kontaktinis asmuo nusikalstamu būdu gautos naudos gavėjams ar klientams, kurie įtraukia į savo išankstinį mokestį faktiškai neįvykusius sandorius su grupės kontroliuojamomis įmonėmis. Dėl nusikalstamų paslaugų ir kitais klausimais N. H. palaikė ryšį su klientų įmonių vadovais, savininkais ir atstovais, kurie į sandorių grandinę įtraukė faktiškai neįvykusius sandorius su grupės kontroliuojamomis įmonėmis, ko pasėkoje jos įgydavo teisę į PVM mokesčio atskaitymus“.

3. D. K. Latvijos piliečių O. S. ir N. H. nurodymu įsteigė / įsigijo įmones UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „Astriger“, UAB „Baltesis“, UAB „EBALTO“, UAB „ROOLS“, UAB „Fast Trade“. FNTT nustatė, kad šios įmonės („dingę“ Lietuvos prekeiviai) buvo naudojamos nusikalstamai veiklai nuslėpti, tik imituojant prekių pirkimo pardavimo grandinę ir nevykdė jokios ekonominės veiklos, jų vardu veikė fiziniai asmenys, nesusiję su šiomis įmonėmis, o tik prisidengdami tariamais atstovais. Įvertinus visą turimą informaciją, nustatyta, kad sandorių grandinės įmonės buvo įsteigtos/ nupirktos ir įregistruotos į PVM mokėtojų registrą prieš pradėdant vykdyti sandorius, siekiant sudaryti kuo didesnę sandorių grandinę ir nuslėpti bei nemokėti mokesčių, t. y. pirminėje sandorių grandinėje nesumokėti PVM į biudžetą, tikslu sudaryti sąlygas vėlesniems prekių grandinės dalyviams (Bendrovei) nepagrįstai padidinti PVM atskaitą ir susigrąžinti iš biudžeto PVM, padarant žalą biudžetui. Šios įmonės deklaravo, kad veiklą vykdo (teikė PVM deklaracijas) trumpą laikotarpį (nuo 2 iki 6 mėn.). Po šių sandorių įmonės veiklos nevykdė, buvo parduotos trečiųjų šalių fiziniams asmenims ir išregistruotos iš PVM mokėtojų registro.

4. UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ neturi išduoto Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo, be to, UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ nepateikė prekių (sušaldyto sviesto, saulėgrąžų aliejaus) kilmę ir kokybę patvirtinančių dokumentų, o Bendrovė jų nepareikalavo. Taip sudarytos sąlygos UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ vardu įforminti nesertifikuotų prekių pardavimą kaip sertifikuotų, siekiant sukčiavimo grandinėje legalizuoti nenustatytos kilmės produktus. Bendrovė, būdama patyrusi verslininkė, buvo neatidi, neprašė ir nesidomėjo patiektų prekių kilme ir kokybe, ir nereikalavo sertifikatų.

5. Bendrovės sandoriai su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ buvo trumpalaikiai (nuo 2 iki 6 mėn.), kitais mokestiniais laikotarpiais Bendrovė sandorių su šiomis įmonėmis neturėjo. Bendrovės pirkimai iš UAB „Baltijos pardavimai“ 2013 m. 09 – 10 mėn. sudarė 36 proc., o pirkimai iš UAB „ROOLS“ 2013-11-01 – 2014-04-30 laikotarpiu sudarė 25,20 proc. visų deklaruotų prekių pirkimų Lietuvoje. Todėl Bendrovė, kaip patyręs verslininkas (pirkėjas), turintis ilgametę patirtį prekyboje maisto produktais, bei juridinis asmuo, kuriam keliami didesni atidumo, rūpestingumo, protingumo reikalavimai, įformindama sandorius su naujais verslo partneriais UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“, turėjo būti itin atidi ir rūpestinga šių verslo partnerių atžvilgiu, skirti daugiau dėmesio domėjimuisi šiomis įmonėmis (t. y. pasidomėti, ar UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ realiai vykdo ekonominę veiklą ir mokestines prievoles, pasidomėti šiais partneriais

ir juos atstovaujančiais asmenimis, jų vykdoma veikla, veiklos vykdymo vieta, įsitikinti, ar įmonės turi pakankamai išteklių veiklos vykdymui ir pan.), nei domėtusi, vykdydama sandorius su pastoviais ir ilgalaikiais savo tiekėjais. Bendrovė tokių veiksmų neatliko ir informacijos, pagrindžiančios pakankamą domėjimąsi šiais naujais verslo partneriais, nesurinko (apsiribojo viešai prieinamos informacijos surinkimu). Bendrovė nesurinko tinkamų įrodymų (dokumentų), pagrindžiančių, kad buvo apdairi ir sąžininga su šiais kontrahentais. Bendrovei turėjo sukelti įtarimų faktas, kad jose nėra samdomų darbuotojų ar dirba tik vienas darbuotojas, kad jos neturi buveinės ar kitų veiklos patalpų. Pirkimo sandoriai sudaryti, neįsitikinus tiekėjų patikimumu.

6. Įvežant ginčo prekes į Lietuvą iš Latvijos ir Estijos įmonių, jau buvo žinomas galutinis pirkėjas Lietuvoje – Bendrovė. Tarp sandorių grandinėse dalyvaujančių įmonių to paties pavadinimo prekių ir tokio paties jų kiekio transportavimas buvo vykdomas per trumpą laiką, t. y. buvo įformintas tą pačią dieną ar per 1–2 dienas, kas leidžia teigti, kad sandoriai buvo įforminami planuojant ir derinant konkrečius tiekimo, atsiskaitymo veiksmus tarp iš anksto žinomų pirkėjų ir pardavėjų, siekiant sukčiauti PVM srityje.

7. G. S. (UAB „AUSRUS“ vadovas) ikiteisminio tyrimo metu parodė, kad jam UAB „Fast Trade“ rekomendavo N. H., su kuriuo buvo derinamos prekių kainos, jų pristatymas, N. nurodydavo, kokiais adresais reikia pristatyti prekes, rūpinosi perkamų prekių pristatymu. Nustatyta, kad, siekiant sudaryti kuo didesnę, klaidinančią, PVM grobstymo sandorių grandinę, UAB „Fast Trade“ buvo įterpta tarp G. S. vadovaujamų Estijos įmonių kaip tiekėjų *TRADE EVENT OU* ir *Nation Capital Finance OU* bei UAB „AUSRUS“ kaip pirkėjos, o prekės faktiškai iš Estijos įmonių tiesiogiai keliavo ne į UAB „AUSRUS“ sandėlius, o į Bendrovės sandėlius. Primintina, UAB „AUSRUS“ vadovas G. S. prekių įsigijimus derino su Latvijos piliečiu N. H., t. y. su tuo pačiu asmeniu, su kuriuo Bendrovės direktorius derino tų pačių prekių tolimesnius pardavimus. Tai rodo, kad Bendrovė žinojo / galėjo žinoti, kad dalyvauja į PVM sukčiavimą įtrauktuose sandoriuose.

8. Nustatyta, kad tikrintu laikotarpiu Bendrovė sušaldyto sviesto įsigijimus apskaitė tik pagal UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ vardu įformintas PVM sąskaitas faktūras, kitų sušaldyto sviesto tiekėjų tikrintu laikotarpiu nenustatyta.

Sprendime prieita išvados, kad Bendrovė, turėdama galimybę žinoti, kad įsigydama prekes pagal UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ vardu įformintas PVM sąskaitas faktūras už 3355236 Lt ir 704600 Lt PVM, iš viso už 4059836 Lt, dalyvauja sandoriuose, susijusiuose su sukčiavimu PVM srityje, elgėsi nesąžiningai, o tai nesuderinama tiek su Lietuvos, tiek su Europos Sąjungos teise, todėl Inspekcija paneigė Bendrovės teisę į 204066,26 Eur (704600 Lt) PVM atskaitą.

Dėl Bendrovės akcentuojamo 2018-06-01 nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą ir jo išvadų reikšmės mokesčio patikrinimo rezultatams skundžiamame sprendime pažymėta, jog prejudicinė galia yra suteikiama įsiteisėjusiems teismų procesiniams dokumentams ir tik apimtyje dėl asmenų teismų procesiniais sprendimais pripažintų veiksmų teisinių pasekmių (pavyzdžiui, LVAT 2015-03-31 nutartyje adm. byloje Nr. A-249-438/2015)

Vadovaujantis PVMĮ 123 straipsnio 1 dalies bei MAĮ 96 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 97 straipsnio 2 dalies, 98, 99 straipsnių nuostatomis, atsižvelgiant į PVM sumokėjimo pradelstų dienų skaičių bei į Finansų ministro 2012-08-27 įsakymu Nr. 1K-292 ir 2012-12-05 įsakymu Nr. 1K-408 patvirtintus delspinigių už nesumokėtą arba pavėluotai sumokėtą mokesťį dydžius, Bendrovei nuo papildomai apskaičiuotos 204066,26 Eur PVM sumos apskaičiuoti 40707,2 Eur PVM delspinigiai.

Sprendime cituojamos MAĮ 139 straipsnio 1 dalies, 140 straipsnio, PVMĮ 123 straipsnio nuostatos.

Baudų skyrimo ir delspinigių skaičiavimo metodikos 18 punkte yra nustatyta, kad mokesčių administratoriui skiriant mokesčių mokėtojui baudą ir nenustačius jokių baudų didinančių ar mažinančių aplinkybių, turi būti skiriama 30 proc. priskaičiuotos trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda. Baudą didinančiomis aplinkybėmis yra laikomos Metodikos 18.1.4, 18.1.7, 18.1.8 punktų nuostatos, kai nustatoma, kad mokesčių mokėtojas, vykdydamas mokesčines prievoles, elgėsi nesąžiningai, pavyzdžiui, jeigu į PVM atskaitą pretenduojantis mokesčių mokėtojas žinojo ar turėjo galimybę žinoti, jog ankstesnėje jo įsigytos prekės apyvartos grandinėje buvo nesumokėti su

šios prekės apyvarta susiję mokesčiai, jis laikytinas nesąžiningu; pažeidimų sistemiškumas. Pavyzdžiui, kai patikrinimo metu nustatomi pastovūs, pakartotiniai sandoriai su mokesčių administratoriaus nurodymų nevykdančiais, mokesčių nemokančiais ar deklaracijų neteikiančiais ūkio subjektais; kai apskaityti juridinės galios neturintys apskaitos dokumentai, kuriuose nurodytomis sąlygomis užfiksuotos ūkinės operacijos realiai neįvyko. Metodikos 18.2. punkte yra nustatyta, kad mokesčių administratorius privalo, vadovaudamasis protingumo ir teisingumo kriterijais, baudą mažinti ar didinti, atsižvelgdamas į mokesčių mokėtojo bendradarbiavimą su mokesčių administratoriumi.

Atsižvelgiant į tai, kad patikrinimo metu Bendrovė bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi, teikė patikrinimui paaiškinimus ir dokumentus, bei nustačius, kad Bendrovės veikoje nustatytos minėtos Metodikos 18.1.4, 18.1.7, 18.1.8 punktų nuostatose įtvirtintos atsakomybę sunkinančios aplinkybės, Bendrovei skirta vidutinė 30 proc. dydžio 61220 Eur (204066,26 Eur x 30 proc.) PVM bauda.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Pareiškėjo 2020-08-03 skundas iš dalies tenkintinas, ginčijamas Inspekcijos 2020-07-16 sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222E)-FR0682-322 dalyje dėl papildomai apskaičiuoto PVM ir su juo susijusių delspinigių ir baudos nuo sandorių su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ tvirtintinas, kitoje dalyje (dėl papildomai apskaičiuoto PVM ir su juo susijusių delspinigių ir baudos nuo sandorių su UAB „AUSRUS“) naikintinas.

Mokestinis ginčas šioje byloje kilęs dėl to, ar Inspekcija pagrįstai nepripažino Pareiškėjo teisės įtraukti į PVM atskaitą 204 066,26 Eur (704 600 Lt) pirkimo PVM pagal UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ vardu laikotarpiu nuo 2011-07-01 iki 2014-04-30 išrašytas PVM sąskaitas faktūras, mokesčių administratoriui konstatavus, jog UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ sukčiavo PVM, o Pareiškėjas žinojo ar turėjo galimybę žinoti, kad jis dalyvauja sandoriuose, susijusiuose su sukčiavimu PVM srityje.

Pareiškėjas su tokia Inspekcijos pozicija nesutinka, teigdamas, jog, priešingai negu teigia mokesčių administratorius, Bendrovė nežinojo apie kontrahentų sukčiavimą PVM srityje. Tai patvirtina ir Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros 2018-06-01 nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą Pareiškėjo direktoriaus ir darbuotojos atžvilgiu. Pareiškėjas akcentuoja, kad ginčo prekės realiai buvo jam patiektos, vėliau parduotos Pareiškėjo klientams, atsiskaitymai buvo vykdomi banko pavedimais, ginčo sandoriai Pareiškėjui buvo pelningi. Tarpininkavimas yra įprasta Pareiškėjo vykdomo verslo praktika. Pareiškėjo nuomone, Inspekcijos išvados apie Pareiškėjo nesąžiningumą yra paremtos vien prielaidomis, Pareiškėjas apie galimai neteisėtą kontrahentų veiklą sužinojo tik iš valstybės institucijų vykdomų tyrimų. Pareiškėjas akcentuoja nevienareikšmę mokesčių administratoriaus poziciją UAB „AUSRUS“ vardu įformintų PVM sąskaitų faktūrų atžvilgiu: dalį pirkimo PVM pagal šiuos dokumentus Pareiškėjui buvo leista atskaityti, dalies – neleista, tad kaip Pareiškėjas galėjo žinoti apie tam tikrų UAB „AUSRUS“ kontrahentų sukčiavimą PVM srityje. Taip pat Pareiškėjas akcentuoja, kad naujoje Metodikos redakcijoje nenumatytos mokesčių mokėtojo atsakomybę sunkinančios aplinkybės, numatytos 18.1.4 ir 18.1.7 papunkčiuose, kurios galiojo Pareiškėjui inkriminuojamo pažeidimo padarymo metu, todėl tai, vadovaujantis MAĮ 142 straipsnio nuostatomis, turėtų būti vertinama Pareiškėjo atsakomybės švelninimu.

Komisija, atsižvelgdama į Pareiškėjo motyvus, taip pat į tai, kad Komisijos sprendimo nustatomoje dalyje detalčiai aptartos su Bendrovės apmokestinimu susijusios faktinės aplinkybės, šioje sprendimo dalyje šių aplinkybių iš naujo neaptarinėja, dėl Inspekcijos sprendimo pagrįstumo pasisakydama, atsižvelgiant į Bendrovės skunde išdėstytus motyvus.

PVM atskaita Lietuvos teisėje reglamentuota PVMĮ VII ir VIII skyrių normomis, o jos įgyvendinimas siejamas tiek su formaliųjų įstatymo reikalavimų – tokių kaip teisės aktų reikalavimus atitinkančių PVM sąskaitų faktūrų turėjimu (PVMĮ 64 straipsnis) ir buvimu PVM mokėtoju (PVM įstatymo 57 straipsnis) – vykdymu, tiek su ūkinių operacijų realumu bei su reikalavimo elgtis sąžiningai, kildintino iš mokesčių mokėtojų lygybės principo, laikymusi. Tokios pozicijos, sprenddamas ginčus dėl mokesčio mokėtojo teisės į PVM atskaitą, savo praktikoje laikosi

ir LVAT (pavyzdžiui: 2009-09-21 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-963/2009, paskelbtas 2009 m. „Administracinėje jurisprudencijoje“ Nr. 18, 2009-10-19 sprendimas adm. byloje Nr. A 438 1097/2009, 2010-04-06 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-610/2010, publikuotas „Administracinėje jurisprudencijoje“ Nr. 19, 2010 m., 2011-05-16 nutartis adm. byloje Nr. A-556-222/2011, 2012-02-13 nutartis adm. byloje Nr. A-602-199/2012, 2013-10-28 nutartis adm. byloje Nr. A-602-1316/2013, 2013-12-05 nutartis adm. byloje Nr. A-438-1885/2013, 2013-12-12 nutartis adm. byloje Nr. A-438-2121/2013, 2014 03 05 nutartis adm. byloje Nr. A-438-235/2014 ir kt.).

Nurodytina, jog teisė į PVM atskaitą atsiranda esant teisės aktuose nustatytiems sąlygoms, įtvirtintiems PVMĮ, kuriuo yra įgyvendintos 1977-05-17 Šeštosios Tarybos direktyvos dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (toliau – Šeštoji direktyva) bei ją pakeitusios 2006-11-28 Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – Direktyva 2006/112/EB) nuostatos. Pagal minėtos direktyvos 2006/112/EB 168 straipsnio a punktą, jeigu prekes ir paslaugas apmokestinamasis asmuo naudoja savo apmokestinamiesiems sandoriams, apmokestinamasis asmuo turi turėti valstybėje narėje, kurioje jis vykdo šiuos sandorius, teisę iš PVM, kurį sumokėti jam tenka prievolė, atskaityti mokėtiną ar sumokėtą PVM toje valstybėje narėje už prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, kurį jam atliko ar turi atlikti kitas apmokestinamasis asmuo. Šią direktyvos nuostatą įgyvendina PVM įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 1 punktas, nustatantis, kad PVM mokėtojas turi teisę įtraukti į PVM atskaitą pirkimo ir (arba) importo PVM už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, jeigu šios prekės ir (arba) paslaugos skirtos naudoti tokiai šio PVM mokėtojo veiklai kaip PVM apmokestinamam prekių tiekimui ir (arba) paslaugų teikimui.

Nacionaliniai teisės aktai tiesiogiai neįtvirtina sąlygų (atvejų, aplinkybių), kurioms esant apmokestinamojo asmens teisė į PVM atskaitą gali būti ribojama. Todėl apibrėžiant (nustatant) tokias sąlygas, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 288 straipsnio 3 dalimi, būtina vadovautis Direktyvos 2006/112/EB nuostatomis, tikslais ir juos aiškinant ESTT suformuotomis taisyklėmis (pavyzdžiui: LVAT 2013-02-05 išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis adm. byloje Nr. A-602-705/2013, 2013-02-05 nutartis adm. byloje Nr. A-602-705/2013, 2013-02-25 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-421/2013, 2013-03-19 nutartis adm. byloje Nr. A 602 371/2013, 2015-06-30 nutartis adm. byloje Nr. A-704-602/2015 ir kt.).

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2013-02-05 nutartyje adm. byloje Nr. A-602-705/2013, apibendrinama aukščiau nurodytą ESTT praktiką, konstatavo, kad nacionalinės institucijos ir teismai turi teisę apmokestinamajam asmeniui atsisakyti suteikti teisę į PVM atskaitą, jei, atsižvelgiant į objektyvius įrodymus, nustatoma, kad: 1) sandoriai, kuriais grindžiama ši teisė, sudaryti piktnaudžiaujant arba 2) paties apmokestinamojo asmens sukčiavimas mokesčių srityje, arba 3) jei atsižvelgus į objektyvias aplinkybes, įrodoma, kad apmokestinamasis asmuo (pirkėjas) žinojo arba turėjo žinoti, jog įsigydamas prekes jis dalyvauja sandoryje, susijusiame su tiekėjo ar kito ūkio subjekto, dalyvaujančio šių tiekimų ar paslaugų grandinės pirkimo ar pardavimo sandoryje, atliktu sukčiavimu PVM srityje, net jeigu nagrinėjamas sandoris atitinka objektyvius kriterijus, kuriais grindžiamos apmokestinamojo asmens, veikiančio kaip tokio, atliekamo prekių tiekimo ir ekonominės veiklos sąvokos. Išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, kad pagal ESTT praktiką apmokestinamojo asmens piktnaudžiavimas, apmokestinamojo asmens sukčiavimas ir apmokestinamojo asmens dalyvavimas sukčiavime PVM srityje yra vienas nuo kito turinio prasme besiskiriantys atvejai, savarankiškai pagrindžiantys teisės į PVM atskaitą ribojimą.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2013-02-05 nutartyje adm. byloje Nr. A-602-705/2013 akcentavo, kad trečiuoju minėtu atveju, kuomet nacionalinės institucijos ir teismai turi teisę apmokestinamajam asmeniui atsisakyti suteikti teisę į PVM atskaitą, yra privalu įrodyti šias sąlygas: 1) jog prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas sukčiavo PVM, kad prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sandoris, iš kurio kylančią teisę į atskaitą siekiama paneigti, yra susijęs su sukčiavimu PVM, 2) jog asmuo, siekiantis pasinaudoti PVM atskaitos teise, įsigydamas prekes ir paslaugas, žinojo / turėjo žinoti apie aplinkybes, nurodytas pirmojoje sąlygoje. Žinodamas arba turėdamas žinoti, kad įsigydamas prekes ir paslaugas dalyvauja sandoryje, susijusiame su sukčiavimu PVM srityje, pirkėjas elgiasi nesąžiningai ir tampa sukčiaujančio pardavėjo bendrininku, o tai nesuderinama tiek

su Lietuvos, tiek su ES teise, todėl tokio asmens teisė į atskaitą gali būti paneigta. Šią teisiškai reikšmingą aplinkybę objektyviais įrodymais privalo pagrįsti mokesčių administratorius.

Taigi Komisija toliau nuosekliai pasisako dėl abiejų minėto trečiojo atvejo, kuomet nacionalinės institucijos ir teismai turi teisę apmokestinamajam asmeniui atsisakyti suteikti teisę į PVM atskaitą, sąlygų.

Komisija, atsižvelgdama į aukščiau paminėtas taisykles, patikrinusi, kaip Inspekcija vertino byloje esančius įrodymus ir taikė teisės normas, daro išvadą, kad Inspekcija visapusiškai, objektyviai ir nešališkai įvertino byloje esančią medžiagą ir padarė pagrįstas išvadas, kad ginčo prekių pardavėjai – UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ sukčiavo PVM.

Ginčo byloje analizuojamos šios to paties pavadinimo ir to paties kiekio prekių tiekimo grandinės:

- Latvijos įmonė SIA „LATALKO“ → Estijos įmonė TRADE EVENT OU → **UAB „Baltijos pardavimai“** (dingęs prekeivis) → UAB „TOMENA“ → Latvijos įmonės SIA „KORISS“ ir SIA „AUSTRUMU TRANZITS“ → SIA „FRUTEKS“ → SIA „LATALKO“;

- Latvijos įmonė SIA „LATALKO“ → Estijos įmonė FASTPORT OU → UAB „Astriger“ (dingęs prekeivis) → UAB „EBALTO“ → **UAB „ROOLS“** → UAB „TOMENA“ → Latvijos įmonės SIA „NOBAMOS GROUP“ ir SIA „AUSTRUMU TRANZITS“. Pažymėtina, kad SIA „NOBAMOS GROUP“ toliau įformino prekių pardavimą SIA „FRUTEKS“, kuri įformino pardavimą SIA „LATALKO“, o SIA „AUSTRUMU TRANZITS“ toliau įformino prekių pardavimą Lietuvos įmonei UAB „Astriger“;

- Latvijos įmonės SIA „LATALKO“, SIA „AVENTO“, SIA „PERNES L“ → Estijos įmonės „FASTPORT OU“ ir „CALITRO TRADE OU“ → UAB „Baltesis“ (dingęs prekeivis) → UAB „EBALTO“ → **UAB „ROOLS“** → UAB „TOMENA“ → Latvijos įmonė SIA „AUSTRUMU TRANZITS“ ir Lietuvos įmonės UAB „RUKOLA“, UAB „PONTEM“. Pažymėtina, kad SIA „AUSTRUMU TRANZITS“ toliau įformino prekių pardavimą SIA „FRUTEKS“, kuri toliau įformino pardavimą SIA „LATALKO“;

- Latvijos įmonės SIA „LATALKO“, SIA „PERNES L“ → Estijos įmonės „FASTPORT OU“ ir „NACIONAL CAPITAL FINANCE OU“ → UAB „Fast Trade“ (dingęs prekeivis) → **UAB „AUSRUS“** → UAB „TOMENA“ → Latvijos įmonė SIA „KORISS“, Estijos įmonė „NACIONAL CAPITAL FINANCE OU“ ir Lietuvos įmonė UAB „Fresh Market“. Pažymėtina, kad Latvijos įmonė SIA „KORISS“ toliau įformino prekių pardavimą SIA „FRUTEKS“, kuri toliau įformino pardavimą SIA „LATALKO“.

UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „Astriger“, UAB „Baltesis“, UAB „Fast Trade“ (dingę prekeiviai) nerandamos, mokesčių administratoriui nepavyko susisiekti su jų atsakingais asmenimis, jos mokesčių administratoriaus nurodymo neįvykdė ir buhalterinės apskaitos dokumentų patikrinimui nepateikė.

Šių juridinių asmenų vadovai A. M. (UAB „Baltijos pardavimai“ vadovas), A. S. (UAB „Astriger“ vadovė), A. T. (UAB „Baltesis“ vadovas), R. M. (UAB „Fast Trade“ vadovas) ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklausti parodė, kad jokios veiklos vadovaujamų įmonių vardu nevykdė, jokių dokumentų nepasirašinėjo. Jie teigė, kad įmonių vadovais tapti jiems pasiūlė D. K., jie vadovaujamų įmonių vardų pasirašė sutartis su bankais (atidarė atsiskaitomasias sąskaitas bankuose), gavo sąskaitų valdymo instrumentus (generatorius), kuriuos iš karto perdavė D. K. Nustatyta, kad šios įmonės vėliau buvo parduotos užsienio (Rusijos, Baltarusijos, Armėnijos) piliečiams, tačiau šie asmenys tikrintu laikotarpiu Lietuvos Respublikos sienos nekirto.

SODRA duomenimis, UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „AUSRUS“, UAB „Astriger“, UAB „Baltesis“, išskyrus vadovus, įdarbintų darbuotojų neturėjo. UAB „Fast Trade“ nuo 2013-07-16 iki 2013-09-03 įdarbintas A. D. ikiteisminio tyrimo metu parodė, kad realiai šioje įmonėje nedirbo.

Nustatyta, kad UAB „ROOLS“ vadovas ir akcininkas nuo 2013-10-14 iki 2013-10-14 (tik vieną dieną) buvo D. K., nuo 2013-10-14 iki šiol – Latvijos pilietis S. J. (ir akcininkas). Pažymėtina, kad S. J. yra ir Latvijos įmonės SIA „Fruteks“ (dalyvaujančios sukčiavimo schemoje) vadovas ir savininkas. UAB „AUSRUS“ direktorius – G. S. (nuo 2010-01-04). Nustatyta, kad G. S. tikrintu

laikotarpiu buvo ir Estijos įmonių OU „Trade Event“ ir OU „National Capital Finance“ savininkas, kurioms prekes tiekė Pareiškėjas.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu D. K. duotuose paaiškinimuose patvirtino, kad UAB „EBALTO“ dalyvavo sudarytoje prekių pirkėjų ir pardavėjų grandinėje, kur vyko prekybos grandinės imitavimas: „Nuo 2013 m. pradžios pagal Latvijos piliečių O. S. ir N. H. nurodymus aš įsteigiau arba įsigijau akcijas šių įmonių: UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „Baltesis“, UAB „Fast Trade“, UAB „Astriger“ ir UAB „EBALTO“. Latvijos piliečiai pasakė, kad šios įmonės turėjo dalyvauti prekybos grandinėje. Tapti vienadieniais įmonių direktoriais aš įkalbėdavau pažįstamus, su jais nuvykdavau į banką, kur kartu gaudavome įmonių vardu atidarytų banko sąskaitų valdymo instrumentus, tačiau asmenys (vienadieniai įmonių direktoriai) banko sąskaitų valdymo instrumentų negavo, juos neišpakuotus persiunčiau į Latviją, M. M. vardu. Vėliau iš pokalbių su N. H. supratau, kad Latvijoje banko sąskaitų valdymo instrumentais disponavo N. H.. Noriu pabrėžti, kad iš Latvijos įmonių gautų PVM sąskaitų faktūrų (originalų), kuriomis buvo įformintas maisto produktų pardavimas mano įsteigtų ar įsigytų įmonių vardu, asmenys, kurie buvo vienadieniais įmonių direktoriais, nepasirašinėjo. Aš nežinau, kas jas pasirašinėjo šių asmenų kaip įmonių direktorių vardu. Dėl mano įsigytų įmonių veiklos laikotarpio noriu parodyti, kad šių įmonių rekvizitai, banko sąskaitos buvo naudojami tik keletą mėnesių. Iš O. S. ir N. H. gaudavau paso kopijas užsienio piliečių, kurių vardu bus forminamas minėtų mano įsigytų ar nupirktų įmonių akcijų pardavimas.“ UAB „EBALTO“ vadovas D. K. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė: „2013–2014 metais vyko aliejaus ir sviesto prekybos grandinės imitavimas. Tam buvo panaudotos nupirktos įmonės UAB „Baltesis“, UAB „Astriger“ ir UAB „EBALTO“. Kaip ir cukraus pardavimų atvejais, UAB „Baltesis“ ir UAB „Astriger“ neva parduodavo maisto produktus UAB „EBALTO“, o aš parduodavau UAB „ROOLS“, kuriai vadovavo S. J. – tai O. S. ir N. H. atstovas. Kam maisto produktus neva parduodavo UAB „ROOLS“ man nežinoma“.

Ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu Latvijos pilietis S. J. apklaustas parodė: „aš esu UAB „ROOLS“ savininkas ir direktorius. Įmonę įsigijau 2013 m. iš D. K., įsigyti šių įmonių man rekomendavo N. H.. Daugiausia UAB „ROOLS“ veikla buvo parduoti prekes UAB „TOMENA“ ir <...>. Ši įmonė norėjo prekes įsigyti iš Lietuvos įmonės. UAB „ROOLS“ vardu aš prekes pirkau iš D. K. įmonės EBALTO, kurią man rekomendavo N. H.“.

UAB „AUSRUS“ direktorius G. S. ikiteisminio tyrimo Nr. 06-1-10003-14 metu apklaustas parodė: „2010 metais aš buvau įkūręs Lietuvoje įmonę „AUSRUS“ <...> vėliau nuspręsta atidaryti įmonę Estijoje, kad nesusidarytų PVM permokos. Taip buvo įkurta *NATIONAL CAPITAL FINANCE OU* ir *TRADE EVENT OU*, aš buvau jų direktorius ir steigėjas.<...> Įmonė UAB „Fast Trade“ man yra žinoma, kurią atstovavo Latvijos pilietis N., aš jį pažįstu nuo 2013 m. ir jis man rekomendavo įmones UAB „Baltijos pardavimai“ ir <...>. Kaip jis susijęs su šiomis įmonėmis, aš nežinau, gal jis buvo šių įmonių akcininkas ar direktorius. Su N. derindavau prekių kainas, jų pristatymą. Kiek pamenu įmonei „Fast Trade“ pardavinėjau cukrų *TRADE EVENT OU* vardu su šia įmone buvo sudaryta sutartis. Kiek pamenu cukrus buvo nupirktas Latvijoje iš SIA „LATALKO“ ir pristatytas į Lietuvą UAB „Fast Trade“. G. S. taip pat parodė, kad jis buvo *TRADE EVENT OU* akcininkas ir direktorius nuo šios įmonės įkūrimo (2012 m.), iš N. gaudavo užsakymus SMS arba telefonu, pastarasis taip pat nurodydavo, kokiais adresais reikia pristatyti prekes.

Taip pat D. K. apklaustas parodė: „dėl transportavimo dokumentų (važtaraščių) noriu parodyti, kad T. D. ir A. M. (pagal O. S. ir N. H. nurodymus, perduotus per kitus asmenis) susisiekdavo su vilkikų, gabenančių maisto produktų krovinius, vairuotojais ir, susitikę su jais, patvirtindavo jų turimus krovinio gabenimo dokumentus UAB „Baltijos pardavimai“, t. y. Lietuvos įmonių, neva gaunančių maisto produktus iš Estijos įmonių, antspaudais, paimdavo iš vairuotojų dalį krovinių gabenimo dokumentų (važtaraščių) egzempliorių, kuriuos perduodavo man. Šiuos CMR važtaraščius per siuntų tarnybą SIUNTA24 siūsdavau atgal į Rygą“.

Iš ginčo bylos medžiagos matyti, kad ginčo prekių pristatymą vykdė SIA „ENTREGA“, kuri Latvijos Valstybės pajamų tarnybos įvardijama kaip krovinių ekspeditorė, dalyvaujanti karuseliniame sukčiavime, įforminanti fiktyvius dokumentus už transporto paslaugų suteikimą.

Pažymėtina, kad UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „Baltesis“, UAB „Astriger“ ir UAB „Fast Trade“ ginčo prekių pardavimus įformino mažesne nei įsigijimo kaina.

Byloje pateiktas Latvijos Valstybės pajamų tarnybos 2015-11-03 nutarimas Nr. 23.25/L-1011 „Dėl SIA „LATALKO“ atlikto mokesčių audito“, kuriame nurodyta, kad SIA „LATALKO“ nuo 2013 metų sausio mėn. iki 2014 metų gegužės mėn. deklaravo jai nebūdingų prekių (cukraus, augalinio aliejaus, sviesto ir kt. prekių) įsigijimą bei pristatymą. Nustatyta, kad viena iš SIA „LATALKO“ tiekėjų – SIA „FRUTEKS“ ir jos biuras adresu: (*duomenys neskelbtini*), Ryga, buvo naudojami kaip vieta, kurioje įforminami sukčiavimo sandorių grandinėje dalyvaujančių įmonių dokumentai ir organizuojami sandoriai. SIA „FRUTEKS“ biure buvo paimti su sandorių vykdymu susiję daiktai ir šių įmonių dokumentai: UAB „ROOLS“, UAB „Baltesis“, EBALTO UAB, UAB „Astriger“, Pareiškėjo, UAB „AUSRUS“, SIA „LATALKO“, SIA „KORISS“, SIA „AUSTRUMU TRANZITS“, SIA „NOBATOS GROUP“, FASTPORT OU, CALISTRO TRADE OU ir kitų įmonių; taip pat įmonių UAB „ROOLS“, EBALTO UAB, UAB „Astriger“, SIA „AUSTRUMU TRANZITS“, SIA „NOBATOS GROUP“, FASTPORT OU, SIA „FRUTEKS“ banko sąskaitų išrašai ir ūkinės veiklos apskaitos registrai, įmonių UAB „ROOLS“, SIA „KORISS“, UAB „EBALTO“, SIA „FRUTEKS“, SIA „AUSTRUMU TRANZITS“ antspaudai, sąskaitų bankuose sutartys (originalai), parašų faksimilės, plastikinės internetinės bankininkystės kortelės bei kodų generatoriai, registracijos pažymėjimai, važtaraščiai, sandorių schemas, dokumentų ruošiniai ir registrai dėl vienos konkrečios prekės tarp kelių įmonių ir kiti dokumentai. Audito metu prieita išvados, kad faktiškai SIA „FRUTEKS“ biuro adresu: (*duomenys neskelbtini*), Ryga, buvo visų įmonių, dalyvaujančių sukčiavimo grandinėje, dokumentai įforminant ir deklaruojant sandorius dėl fiktyvios prekybos prekėmis (sviestas, cukrus, aliejus, sūris, pomidorų pasta).

Komisija konstatuoja, kad byloje surinkti duomenys neabejotinai patvirtina, kad egzistavo „karuselinio sukčiavimo“ grandinė, kurioje dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos įmonės. Latvijos įmonės (dalyvaujančios sukčiavimo grandinėje, pagal iš anksto suplanuotą prekių tiekimo grandinę tarp ES šalių) per tarpininkes Estijos įmones (taip pat dalyvaujančias sukčiavimo grandinėje), įformintų fiktyvių dokumentų pagrindu deklaravo tarpvalstybinius fiktyvius prekių (sviesto, cukraus, aliejaus ir kt. prekių) tiekimus PVM nemokantiems „dingusiems prekeiviams“ Lietuvoje: UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „Baltesis“, UAB „Astriger“, UAB „Fast Trade“. Šios dingusios įmonės jokios realios ekonominės veiklos nevykdė, o buvo naudojamos įforminant jų vardu tikrovės neatitinkančius dokumentus prekių tolimesnėse pardavimų sandorių grandinėse, sudarant vaizdą, kad jos neva veikia kaip įprasti prekeiviai, įsigyjantys ir tiekiantys prekes ir / arba teikiantys paslaugas vietos rinkoje bei siekiant pirminėje sandorių grandinėje nemokėti PVM į biudžetą. Faktiškai šios įmonės („dingę“ Lietuvos prekeiviai) PVM į biudžetą nemokėjo, nes dirbtinai suformavusios PVM atskaitą (pirkimo PVM Lietuvoje), PVM deklaracijose deklaravo artimas pirkimo ir pardavimo PVM sumas. Taigi, Pareiškėjo kontrahentai UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ buvo tarpinė grandis PVM sukčiavimo sandorių grandinėje. Todėl dėl šių ūkinių operacijų (šaldyto sviesto, cukraus, aliejaus ir kitų prekių pardavimo Pareiškėjui) nagrinėtina, ar byloje yra surinkta pakankamai duomenų, kad Pareiškėjas žinojo / galėjo žinoti, jog jo kontrahentai sukčiauja PVM.

LVAT savo praktikoje (pavyzdžiui, 2013-02-05 nutartyje adm. byloje Nr. A602-705/2013, 2013-02-25 sprendime adm. byloje Nr. A556-421/2013, 2013-03-19 nutartyje adm. byloje Nr. A602-371/2013 ir kt.) atkreipia dėmesį ir į tai, jog teisės į PVM atskaitą ribojimą gali pagrįsti direktyvoje 2006/112/EB pripažintas ir ja siekiamas kovos su galimu mokesčių slėpimu, mokesčių vengimu ir piktnaudžiavimu tikslas. Kaip vienas iš teisės į PVM atskaitos ribojimą pagrindų yra laikomas mokesčio mokėtojo nesąžiningumas. Sąžiningumo koncepcija ESTT sprendimuose yra nurodoma tose bylose, kuriose yra pasisakoma dėl galimybės riboti teisę į atskaitą tuomet, kai subjektai dalyvauja PVM sukčiavime. ESTT sąžiningumo koncepciją pradėjo formuoti sujungtose bylose *Optigen Ltd, Fulcrum Electronics Ltd ir Bond House Systems Ltd* (C-354/03, C-355/03 ir C-484/03), kuriose teismas pripažino, kad mokesčio mokėtojo teisė į atskaitą negali priklausyti nuo to, koku būdu tiekimų grandinėje veikia kiti subjektai, nes tai prieštarautų Šeštosios direktyvos tikslams. ESTT konstatavo, kad jeigu mokesčių mokėtojas nežino apie kitų mokesčių mokėtojų vykdomą PVM sukčiavimą, tai jam negali atsirasti neigiamos pasekmės. Sąžiningumo koncepciją ESTT įtvirtino sprendime, priimtame sujungtose bylose *Axel Kittel ir Recolta Recycling* (C-439/04 ir C-440/04), kuriose jis sprendė, jog mokesčių mokėtojui, kuris nežino, kad dalyvauja mokesčių

sukčiavime, ir kuris, elgdamasis rūpestingai, negali to žinoti, negali būti ribojama teisė į atskaitą tik todėl, kad paaiškėjo tiekėjo nesąžiningumas. Pridurtina, jog sąžiningumo koncepcija ESTT praktikoje toliau plėtojama (pavyzdžiui, 2012-12-06 sprendimas byloje *Bonik*, C-285/11, 2012-06-21 sprendimas sujungtose bylose *Mahagében ir David*, C-80/11 ir C-142/11). Pažymėtina, kad apmokestinamasis asmuo, kuris žinojo arba turėjo žinoti, kad įsigydamas prekių jis dalyvavo su sukčiavimu PVM srityje susijusiame sandoryje, siekiant taikyti direktyvą 2006/112/EB, turi būti laikomas sukčiaujant dalyvaujančiu asmeniu, neatsižvelgiant į tai, ar perparduodamas šias prekes arba panaudodamas paslaugas savo apmokestinamiesiems pardavimo sandoriams jis gauna naudos (sprendimas byloje *Bonik*).

LVAT ne kartą yra akcentavęs, jog aplinkybę, kad apmokestinamasis asmuo, siekiantis pasinaudoti teise į atskaitą, žino / turi žinoti, kad dalyvauja sandoryje, susijusiame su sukčiavimu PVM, objektyviais įrodymais privalo pagrįsti mokesčių administratorius. Ji gali būti konstatuota tik objektyviai įvertinus realų nagrinėjamų sandorių pobūdį, jų prasmę, turinį ir paskirtį; sudarymo priežastis ir ekonominį kontekstą; taip pat pirkėjo ir pardavėjo veiksmus, turimus skolinius įsipareigojimus tiek sandorių metu, tiek iki ir po jų sudarymo; atsiskaitymo už sandorius formas; tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų pobūdį; teisinius, ekonominius, asmeninius sandoriuose dalyvaujančių subjektų ryšius ir pan. (LVAT 2013-02-05 nutartis adm. byloje Nr. A 602 705/2013, „Administracinė jurisprudencija“ 2013, Nr. 25, 324–345 psl., 2013-02-11 nutartis adm. byloje Nr. A-602-133/2013, 2016-07-04 nutartis adm. byloje Nr. eA-601-602/2016). Iš principo analogiškas įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklės yra akcentavęs ir ESTT (ESTT 2012-06-21 sprendimas sujungtose bylose *Mahagében ir David*, C-80/11 ir C-142/11, 49 punktas) – atsisakymas suteikti teisę į atskaitą yra išimtis iš pagrindinio principo, kurį sudaro ši teisė, taikymo, mokesčių institucija turi pakankamai teisiškai nustatyti objektyvius įrodymus, leidžiančius daryti išvadą, kad apmokestinamasis asmuo žinojo ar galėjo žinoti, jog sandoris, kuriuo remiamasi siekiant pagrįsti teisę į atskaitą, susijęs su tiekėjo ar kito ūkio subjekto, dalyvaujančio tiekimo grandinėje, atliekamu sukčiavimu. Bendrąja prasme laikomasi pozicijos, kad jeigu nacionalinis teismas prieitų išvados, kad atitinkamas apmokestinamasis asmuo žinojo ar turėjo žinoti, kad jo vykdomas sandoris yra įtrauktas į įgijėjo atliekamą sukčiavimą, ir nesiėmė visų pagrįstų priemonių, kad išvengtų šio sukčiavimo, jis turėtų atsakyti jam suteikti teisę į neapmokestinimą PVM (minėto sprendimo *Mecsek-Gabona Kft* 50 ir 54 punktai; 2014-10-09 sprendimo byloje C-492/13 *Traum EOOD* 42 punktas; 2014-12-18 sprendimo sujungtose bylose C-131/13, C-163/13 ir C-164/13 *Italmoda* ir kt. 45 punktas). ESTT praktikoje suformuluotas principas, pagal kurį, jeigu sandoris yra sukčiavimo dalis, tam, kad asmens prekių tiekimas Bendrijos viduje nebūtų apmokestinamas PVM, iš jo reikalaujama sąžiningo elgesio. Paminėtina, kad ESTT praktikoje sąžiningumas suprantamas plačiau nei pagal klasikinę šios sąvokos sampratą. Sąžiningumo reikalavimą atitinka tas apmokestinamasis asmuo, kuris ne tik aktyviai nedalyvavo sukčiaujant, bet ir nežinojo, negalėjo žinoti apie tokį savo dalyvavimą. Taigi reikalaujama, kad apmokestinamasis asmuo būtų sąžiningas ir kad prireikus imtųsi tam tikrų atsargumo priemonių užtikrinti vykdomų sandorių teisėtumą, šis <...> reikalavimas vadinamas protingo rūpestingumo pareiga (Generalinio advokato išvados sujungtose bylose C-131/13, C-163/13 ir C-164/13, 46 punktas). Laikomasi pozicijos, jog jeigu sandoris įtrauktas į sukčiavimą, teisė <...> priklauso nuo apmokestinamojo asmens sąžiningumo ir protingo rūpestingumo, tai yra nuo to, kad jis nedalyvavo tyčia sukčiaujant ir ėmėsi būtinų priemonių, kad įsitikintų vykdomo sandorio teisėtumu (ten pat, 47 punktas).

Dėl Pareiškėjo bendradarbiavimo su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ aplinkybių

Komisijos vertinimu, byloje esantys duomenys dėl Pareiškėjo bendradarbiavimo su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ aplinkybių, ūkinių operacijų vykdymo ir kita informacija leidžia konstatuoti, jog Pareiškėjo elgesys šiuo atveju neatitinka rūpestingumo, protingumo kriterijų, todėl jis negali būti laikomas sąžiningu. Tai, Komisijos vertinimu, pagrindžia sprendime aptartina informacija.

Byloje nustatyta, kad UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ buvo pakankami nauji rinkos dalyviai (naujai įsteigtos įmonės), UAB „Baltijos pardavimai“ vykdyta veikla neatitiko deklaruotos veiklos, o įmonės vadovas nurodė pažįstamo asmens (D. K.) prašymu buvęs tik formaliu

įmonės vadovu, nevykdžiusiu jokios realios veiklos; įsigijimai iš šių įmonių sudarė 25-36 proc. visų Pareiškėjo prekių įsigijimų iš Lietuvos įmonių. UAB „Baltijos pardavimai“ įregistruota 2013-08-16 (PVM mokėtoja įregistruota 2013-08-28), sandorius su Pareiškėju vykdė 2013 metų 09–10 mėn.; UAB „ROOLS“ įsteigta 2013-03-14 (PVM mokėtojų registre įregistruota 2013-07-16), sandorius su Pareiškėju vykdė laikotarpiu nuo 2013-11-12 iki 2014-04-09. Nė viena iš šių įmonių neturėjo VMVT išduodamo Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo, kurį privalo turėti juridiniai asmenys, prekiaujantys maisto produktais. UAB „Baltijos pardavimai“ deklaruota veikla – automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių pardavimo veikla, UAB „ROOLS“ deklaruota veikla – didmeninė prekyba už atlygį ar pagal sutartį. Sandorių su Pareiškėju metu UAB „Baltijos pardavimai“ vadovavo A. M., UAB „ROOLS“ – Latvijos pilietis S. J. A. M. ikiteisminio tyrimo metu apklaustas teigė, kad UAB „Baltijos pardavimai“ veiklos nevykdė, jokių dokumentų kitoms įmonėms neišrašinėjo ir ant jų nepasirašinėjo. S. J. yra ir Latvijos įmonės SIA „FRUTEKS“ (dalyvaujančios sukčiavimo scheme) vadovas ir savininkas, jis įrašytas Latvijos pareigūnų pranešime kaip fizinis asmuo, susijęs su nusikalstama veikla PVM srityje. Papildomai pažymėtina, kad tikrintu laikotarpiu Pareiškėjas sušaldyto sviesto įsigijimus apskaitė tik pagal UAB „Baltijos pardavimai“, UAB „ROOLS“ ir UAB „AUSRUS“ vardu įformintas PVM sąskaitas faktūras. Kitų sušaldyto sviesto tiekėjų tikrintu laikotarpiu nenustatyta. Pareiškėjo pirkimai iš UAB „Baltijos pardavimai“ 2013 metų 09–10 mėn. sudarė 36 proc., o pirkimai iš UAB „ROOLS“ 2013-11-01–2014-04-30 laikotarpiu sudarė 25,20 proc. visų Pareiškėjo deklaruotų pirkimų Lietuvoje.

Iš ginčo bylos medžiagos matyti, kad sandorių su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ sąlygos buvo derinamos ne su šių įmonių vadovais (išskyrus direktorius, Pareiškėjo kontrahentai įdarbintų darbuotojų neturėjo), bet su N. H., kuris nebuvo nei minėtų bendrovių darbuotojas, nei oficialus atstovas (byloje nepateiktas joks N. H. atstovavimą minėtoms įmonėms patvirtinantis dokumentas). Pareiškėjo direktorius A. L. ikiteisminio tyrimo metu (Nr. 06-1-10003-14) 2014-11-06 įtariamąjį apklausos protokole apie bendradarbiavimą su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ aplinkybes parodė: „N. H. galėčiau įvardinti kaip pardavimo agentą, jis man patardavo, kokioms įmonėms Latvijoje parduoti prekes. Kalbant apie prekybinius sandorius tarp UAB „TOMENA“ ir UAB „Baltijos pardavimai“ bei UAB „ROOLS“ galiu paaiškinti, kad N. man pasakė, kad Latvijoje jam priklausančios įmonės negali pirkti tiesiogiai produktų, todėl paprašė, kad UAB „TOMENA“ būtų tarpininkas tarp mano minėtų UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ bei Latvijos įmonių. Būtent su N. šnekėdavau, derindavau visas kainas, susijusias su šiomis įmonėmis, ir po to sekančiu jų pardavimu“. Pareiškėjo atstovai Komisijos posėdžio metu patvirtino, kad N. H. veikė kaip UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ atstovas, tačiau iš jo nebuvo prašoma pateikti notaro patvirtintą įgaliojimą. Pareiškėjo atstovai teigė, kad tai įprasta verslo praktika. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2014-05-19 mokesčių administratoriui el. paštu pateiktame paaiškinime Pareiškėjo direktorius A. L., aiškindamas sandorių su UAB „Baltijos pardavimai“ aplinkybes, teigė, kad bendravo su A. M. (kaip minėta, A. M. nurodė UAB „Baltijos pardavimai“ jokios veiklos nevykdęs ir jokių dokumentų nepasirašinęs). Komisija pažymi, kad Pareiškėjas, turėdamas ilgalaikę prekybos patirtį šiame ūkio sektoriuje, prieš priimdamas sprendimą įsigyti prekes iš naujų verslo partnerių, turėjo būti itin atidus UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ atžvilgiu ir skirti daugiau dėmesio domėjimuisi naujais tiekėjais, nei domėtušis, vykdydamas sandorius su pastoviais ir ilgalaisiais tiekėjais. Pareiškėjas (jo atstovai) turėjo pasidomėti naujais verslo partneriais ir jų atstovais, vykdoma veikla, veiklos vykdymo vieta ir pan. Tačiau Pareiškėjas, prieš sudarydamas sandorį su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“, tokių veiksmų neatliko ir net neįsitikino asmens, su kuriuo buvo derinamos sandorių kainos, įgaliojimais veikti šių bendrovių vardu.

Bendrovė kaip sąžiningas ir atidus mokesčių mokėtojas privalo įsitikinti, ar nėra įtraukta į sandorį, susijusį su sukčiavimu PVM, kad ūkinės operacijos vykdomos būtent tokiomis sąlygomis, kurios yra atspindėtos buhalterinės apskaitos dokumentuose. Nagrinėjamu atveju Bendrovė to nepadarė – buvo pasikliaujama verslo susitikimo metu sutiktu asmeniu, net neįsitikinus jo įgaliojimais veikti jo įvardintų įmonių vardu.

LVAT savo praktikoje yra ne kartą pažymėjęs, kad nors įstatymai tiesiogiai ir nenustato mokesčio mokėtojo pareigos kontroliuoti kontrahento veiklos, tikrinti jo išrašomų dokumentų

tikrumo, tačiau tokia pareiga kyla iš pačios mokesčių mokėjimo prievolės teisingai mokėti mokesčius ir sandorių sudarymo nuostatų, apibrėžtų Lietuvos Respublikos civilinio kodekso normose. Priešingu atveju, mokesčių mokėtojas, įsigydamas prekes ar paslaugas, ir žinodamas ar turėdamas galimybę žinoti, jog pardavėjas už tokią ūkinę operaciją sukurtą pridėtinę vertę nesumokės PVM mokesčio, elgiasi nesąžiningai ir prisiima riziką dėl mokėtinų į valstybės biudžetą mokesčių dydžio (pavyzdžiui: 2012-04-16 nutartis adm. byloje Nr. A-602-1217/2012, 2016-10-06 nutartis adm. byloje Nr. A933-438/2016).

Komisija, atsižvelgusi į aukščiau minėtą aktualią teismų praktiką analizuojamu klausimu bei įvertinusi visumą ginčo byloje surinktų įrodymų, konstatuoja, jog mokesčių administratoriaus surinkti įrodymai patvirtina ne tik aplinkybę, kad Pareiškėjo kontrahentai UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ sukčiavo PVM srityje, bet ir aplinkybę, jog Pareiškėjas žinojo / turėjo žinoti apie tai, kad dalyvauja sandoriuose, susijusiuose su tiekėjų sukčiavimu PVM srityje, tačiau sąmoningai dalyvavo šioje sandorių grandinėje, kaip tarpinė įmonė, vykdanči realią veiklą, taip sudarant regimybę, kad visa sandorių grandinė, kurioje dalyvavo ir Bendrovės kontrahentai bei dingę prekeiviai, yra tikra (reali), todėl Bendrovės teisė į **161 398,86 Eur** PVM atskaitą nuo sandorių su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ pagrįstai buvo apribota.

Dėl Pareiškėjo bendradarbiavimo su UAB „AUSRUS“ aplinkybių

Komisijos vertinimu, byloje esantys duomenys dėl Pareiškėjo bendradarbiavimo su UAB „AUSRUS“ aplinkybių, ūkinių operacijų vykdymo ir kita informacija nėra pakankami išvadai, jog Pareiškėjas žinojo / galėjo žinoti apie UAB „AUSRUS“ dalyvavimą sandoriuose, susijusiuose su sukčiavimu PVM srityje.

Priešingai negu UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“ atveju, UAB „AUSRUS“ nebuvo naujai įsteigta įmonė, jos vykdyta veikla atitiko deklaruotą veiklą, ji turėjo VMVT išduotą Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą. Byloje nustatyta, kad UAB „AUSRUS“ į PVM mokėtojų registrą įregistruota 2009-09-04, sandoriai su Pareiškėju vykdyti laikotarpiu nuo 2012-06-26 iki 2013-09-13. Bendrovės „AUSRUS“ deklaruota veikla – kitų maisto produktų, įskaitant žuvis, vėžiagyvius ir moliuskus, didmeninė prekyba. UAB „AUSRUS“ direktorius nuo 2010-01-04 buvo G. S.

Šiuo atveju sandorių aplinkybės buvo derinamos ne su tarpininku, bet su UAB „AUSRUS“ direktoriumi. Pareiškėjo direktorius A. L. mokesčių administratoriui 2014-05-19 pateiktame paaiškinime nurodė: „su UAB „AUSRUS“ direktoriumi G. S. esame seni pažįstami, todėl jo kontaktus turiu seniai. Iš UAB „AUSRUS“ pagrinde buvo perkamos prekės (aliejus, cukrus, pomidorų pasta ir kt.), kurias bendrovė parduodavo Lietuvoje ar tiekė į kitas Europos šalis“. Ikiteisminio tyrimo metu Pareiškėjo direktorius A. L. patvirtino mokesčių administratoriui pateiktame paaiškinime nurodytas bendradarbiavimo su šia įmone aplinkybes. 2014-11-06 įtariamojo apklausos protokole A. L. parodė, kad G. S. yra jo verslo partneris, A. L. dirbo su juo kaip su UAB „AUSRUS“ direktoriumi, Pareiškėjas įsigydavo prekes iš UAB „AUSRUS“.

Iš 2019-07-18 pirminio Pareiškėjo mokesčio patikrinimo akto Nr. (21.222) FR0680-272 matyti, kad prekių, kurias UAB „AUSRUS“ pardavė Pareiškėjui, tiekėjai buvo UAB „Fast Trade“ (4 PVM sąskaitos faktūros), UAB „Valdorfo didmenos“ (1 PVM sąskaita faktūra), Latvijos įmonės SIA „PERNES L“ (7 PVM sąskaitos faktūros) ir SIA „VOLDEMARS“ (3 PVM sąskaitos faktūros). Mokesčių administratorius mokesčio patikrinimo metu nustatęs, kad Latvijos įmonės SIA „PERNES L“ ir SIA „VOLDEMARS“ deklaravo prekių tiekimo ir trikampės prekybos sandorius su UAB „AUSRUS“, patvirtino bendradarbiavusios su UAB „AUSRUS“ ir pateikė tai patvirtinančius dokumentus, apribojo Pareiškėjo teisę į PVM atskaitą tik pagal 4 UAB „AUSRUS“ vardu išrašytas PVM sąskaitas faktūras, kuriomis buvo įformintas prekių, įsigytų iš UAB „Fast Trade“, perpardavimas Pareiškėjui. Tokia mokesčių administratoriaus išvada buvo padaryta atsižvelgiant į tai, kad UAB „AUSRUS“ vadovas G. S. (kuris buvo ir Estijos įmonių *TRADE EVENT OU ir Nation Capital Finance OU* steigėjas ir vienintelis akcininkas) ikiteisminio tyrimo metu parodė, kad bendrovę UAB „Fast Trade“ jam rekomendavo Latvijos pilietis N. H., su kuriuo ir buvo derinamos prekių kainos, pristatymo sąlygos. G. S. nurodė, kad iš N. H. gaudavo užsakymus SMS arba telefonu, N. H. nurodydavo, kokiais adresais reikia pristatyti prekes, rūpinosi perkamų prekių pristatymu.

Komisija, įvertinusi aukščiau išdėstytas Pareiškėjo sandorių su UAB „AUSRUS“ aplinkybes, konstatuoja, kad nors UAB „AUSRUS“ vadovas G. S. sandoriuose su UAB „Fast Trade“ patvirtino vykdęs Latvijos piliečio N. H. nurodymus (ši asmenį nurodė ir Pareiškėjo direktorius A. L. kaip tarpininką sandoriuose su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“), tačiau šios aplinkybės nepatvirtina, kad Pareiškėjas žinojo ar galėjo žinoti apie G. S. bendradarbiavimą su N. H. ar UAB „AUSRUS“ tiekėjus (pvz., UAB „Fast Trade“), kurių patiektas prekes UAB „AUSRUS“ perparduodavo Pareiškėjui, ar pažinojo jų atstovus. Kaip minėta, UAB „AUSRUS“ nebuvo naujai įsteigta įmonė, sandorių su Pareiškėju pobūdis atitiko deklaruotą veiklą, įmonė turėjo Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą, Pareiškėjo direktorius UAB „AUSRUS“ direktorių įvardijo kaip šios įmonės atstovą ir verslo partnerį, su kuriuo buvo derinamos sandorių sąlygos. Mokesčių administratoriaus išvados dėl Pareiškėjo žinojimo / galėjimo žinoti apie UAB „AUSRUS“ dalyvavimą sandoriuose, susijusiuose su sukčiavimu PVM srityje, prieštarungumą įrodo ir prieštaringas mokesčių administratoriaus UAB „AUSRUS“ vardu išrašytų PVM sąskaitų faktūrų vertinimas: mokesčių administratorius leido Pareiškėjui įtraukti į PVM atskaitą pirkimo PVM sumas, išskirtas 11-oje UAB „AUSRUS“ vardu įformintų PVM sąskaitų faktūrų, kuriomis buvo įformintas prekių, įsigytų iš UAB „Valdorfo didmenos“, Latvijos įmonės SIA „PERNES L“ ir SIA „VOLDEMARS“ perpardavimas Pareiškėjui, tačiau neleido atskaityti pirkimo PVM sumų, išskirtų PVM sąskaitose faktūrose, kuriomis UAB „AUSRUS“ įformino iš UAB „Fast Trade“ įsigytų prekių pardavimą Pareiškėjui. Neginčijamų duomenų, leidžiančių daryti išvadą, kad Pareiškėjas žinojo ar galėjo žinoti apie UAB „AUSRUS“ dalyvavimą sandoriuose, susijusiuose su sukčiavimu PVM srityje (UAB „Fast Trade“ atveju), Komisijos nuomone, byloje nepateikta, todėl Inspekcijos sprendimo nurodymai Pareiškėjui sumokėti **42 667,40 Eur** PVM ir su juo susijusias sumas dėl sandorių su UAB „AUSRUS“ naikintini.

Dėl kitų Pareiškėjo argumentų

Dėl Pareiškėjo akcentuojamo Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros 2018-06-01 nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą įtariamųjų (Pareiškėjo direktoriaus A. L. ir darbuotojos I. N.) atžvilgiu ikiteisminio tyrimo byloje Nr. 06-1-10003-14 Komisija pažymi, kad, kaip teisingai nurodė Inspekcija skundžiamame sprendime, mokestinė atsakomybė ir baudžiamoji atsakomybė kyla iš skirtingas teisės šakas reglamentuojančių teisės aktų normų, todėl pareiga sumokėti mokesčius ir su jais susijusias ekonomines sankcijas (baudas, delspinigius) gali kilti nepriklausomai nuo kitų bylų baigties. LVAT, formuodamas administracinių teismų praktiką mokesčių bylose, ne kartą yra pažymėjęs, kad pareiga mokėti mokesčius atsiranda pagal mokesčių įstatymus, o baudžiamoji ar administracinė atsakomybė pagal kitus įstatymus, reguliuojančius su atitinkama atsakomybės rūšimi susijusius klausimus, t. y. skiriasi šių teisinių reiškinių pagrindai, skiriasi ir jų esmė bei tikslai, todėl tiek pareiga sumokėti mokesčius, tiek pareiga atsakyti už padarytą nusikaltimą, baudžiamąjį nusizengimą ar administracinės teisės pažeidimą gali egzistuoti vienu metu, kilti dėl vieno ir to paties veiksmo ar jo rezultato (2008-02-11 nutartis adm. byloje Nr. A-20-201/2008, 2011-07-07 nutartis adm. byloje Nr. A-442-2337/2011, 2011-12-29 nutartis adm. byloje Nr. A-575-3633/2011, 2015-04-30 nutartis adm. byloje Nr. A-383-438/2015 ir kt.). Be to, prejudicinė galia yra suteikiama įsiteisėjusiems teismų procesiniams dokumentams ir tik apimtyje dėl asmenų teismų procesiniais sprendimais pripažintų veiksmų teisinių pasekmių (LVAT 2015-03-31 nutartis adm. byloje Nr. A-249-438/2015 ir kt.). Todėl ikiteisminio tyrimo metu priimtas procesinis dokumentas (pavyzdžiui, nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą) ir jame esančios išvados nesudaro pagrindo jas pripažinti pakankamomis pagrindžiant atitinkamus faktus ir aplinkybes, nes mokestiniame ginče toks dokumentas ir jo išvados vertinamos laikantis bendrųjų įrodinėjimo taisyklių (LVAT 2016-06-30 nutartis adm. byloje Nr. A-887-442/2016; 2017-04-20 nutartis adm. byloje Nr. eA-230-438/2017). Papildomai akcentuotina, kad iš byloje esančio 2018-06-01 nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą matyti, jog baudžiamojoje teisėje „norint konstatuoti, kad buvo padarytas sukčiavimas siekiant išvengti mokėtinų mokesčių, bei kvalifikuoti įtariamųjų veiksmus kaip padarytus veikiant tiesioginės tyčios kaltės forma, būtina nustatyti, kad A. L. ir I. N., vykdydami prekybą maisto produktais UAB „Tomena“ vardu, *žinojo*, kad N. H. realiai valdomos ir D. K. atstovaujamos įmonės (UAB „Baltijos pardavimai“ ir kt.) į prekybos maisto produktais grandinę buvo įterptos ne siekiant vykdyti realius sandorius, o turint išankstinį nusikalstamą sumanymą išvengti privalomo mokėti

PVM arba <...> UAB „Tomena“ buhalterijoje atvaizduoti sandoriai realiai neįvyko <...>“. Tuo tarpu, kaip nurodyta aukščiau, mokestinėse PVM atskaitos ribojimo bylose yra privalu įrodyti, kad prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas sukčiavo PVM (prekių tiekimo / paslaugų teikimo sandoris susijęs su sukčiavimu PVM srityje), o asmuo, siekiantis pasinaudoti PVM atskaitos teise, įsigydamas prekes / paslaugas, *žinojo ar galėjo žinoti* apie aplinkybes, nurodytas pirmojoje sąlygoje. Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros pareigūno (prokuroro) atliktas mokesčių mokėtojo veiklos / vykdytų ūkinių operacijų ir surinktų įrodymų įvertinimas, remiantis baudžiamosios teisės nuostatomis ir principais, sprendžiant klausimą, ar surinkti duomenys yra pakankami traukti asmenį baudžiamojon atsakomybėn, nesudaro pagrindo ginčo byloje priimtą nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą vertinti kaip pagrindą pripažinti mokesčių administratoriaus atlikto mokestinio patikrinimo rezultatus nepagrįstais. T. y. 2018-06-01 nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą išvados, jog „ikiteisminio tyrimo metu surinkti duomenys neleidžia vienareikšmiškai konstatuoti, kad A. L. ir I. N. *žinojo* apie N. H. ir jo bendrininkų vykdomą galimai nusikalstamą veiklą, siekiant išvengti mokėtino PVM prekybos maisto produktais srityje, ir buvo tokios veiklos bendrininkai“ nedraudžia mokesčių administratoriui ikiteisminio tyrimo metu nustatytų aplinkybių ir įtariamųjų bei liudytojų pateiktų paaiškinimų vertinti mokestiniais teisiniais aspektais, kas ir buvo padaryta ginčo byloje.

Pareiškėjo skunde akcentuojamas iš ginčo sandorių gauto pelno ir nuo jo sumokėto pelno mokesčio dydis, Komisijos vertinimu, ginčo byloje yra teisiškai nereikšmingi, kadangi sandorių, sudarytų sukčiaujant PVM srityje, pelningumas / nuostolingumas nelaikomas lemiamu rodikliu sprendžiant klausimą dėl mokesčių mokėtojo teisės atskaityti PVM sąskaitose faktūrose išskirtą pirkimo PVM.

Dėl PVM baudos

Pareiškėjas nesutinka su paskirta 30 proc. dydžio PVM bauda, kadangi naujoje Baudų skyrimo ir delspinigių skaičiavimo metodikos redakcijoje nenumatytos mokesčių mokėtojo atsakomybę sunkinančios aplinkybės, numatytos 18.1.4 ir 18.1.7 papunkčiuose, kurios galiojo Pareiškėjui inkriminuojamo pažeidimo padarymo metu, todėl tai, vadovaujantis MAĮ 142 straipsnio nuostatomis, turėtų būti vertinama Pareiškėjo atsakomybės švelninimu.

MAĮ 140 straipsnyje nustatyta, kad asmenims, pažeidusiems mokesčių įstatymus, baudos skiriamos pagal pažeidimo padarymo metu galiojančius teisės aktus.

PVMĮ 123 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad jeigu nustatoma, kad PVM mokėtojas nepagrįstai sumažino apskaičiuotą mokėtiną į biudžetą PVM sumą (padidino apskaičiuotą gražintiną iš biudžeto PVM sumą), apskaičiuojama papildomai mokėtina PVM suma, kuria atitinkamai didinama mokėtina į biudžetą PVM suma (mažinama gražintina iš biudžeto PVM suma), ir skiriama nuo 10 iki 50 procentų apskaičiuotos papildomai mokėtinios PVM sumos dydžio bauda. Minėto įstatymo 123 straipsnio 4 dalis numato, kad skiriamos konkrečios baudos dydis priklauso nuo pažeidimo pobūdžio, mokesčio mokėtojo kaltės formos ir kitų aplinkybių, kurias mokesčių administratorius pripažįsta svarbiomis skirdamas didesnę ar mažesnę baudą.

Pažymėtina, kad analogiškos baudų skyrimo taisyklės buvo įtvirtintos MAĮ 139 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta, jog jei mokesčių administratorius nustato, kad mokesčių mokėtojas neapskaičiavo nedeklaruojamo <...> ar nedeklaravo deklaruojamo mokesčio arba neteisėtai pritaikė mažesnę mokesčio tarifą ir dėl šių priežasčių mokėtiną mokesťį neteisėtai sumažino, mokesčių mokėtojui priskaičiuojama trūkstama mokesčio suma ir skiriama nuo 10 iki 50 procentų minėtos mokesčio sumos dydžio bauda, jei atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip. Skiriamos konkrečios baudos dydis priklauso nuo pažeidimo pobūdžio, nuo to, ar mokesčių mokėtojas bendradarbiavo su mokesčių administratoriumi, nuo mokesčių įstatymų pažeidimo pripažinimo ir kitų aplinkybių, kurias mokesčių administratorius pripažįsta svarbiomis skirdamas didesnę ar mažesnę baudą.

PVMĮ ir MAĮ detalai nenustato, kaip turėtų būti mažinamas ar didinamas baudos dydis vertinant normoje nurodytas aplinkybes, todėl LVAT adm. byloje Nr. A-261-214/2008, atsižvelgęs į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004-01-26 nutarime nurodytus baudų dydžio nustatymo principus, padarė išvadą, kad skiriant baudą už mokesčių įstatymo pažeidimą, turėtų būti imamas sankcijoje numatytos baudos vidurkis. Kaip pažymėjo LVAT, skiriant baudą asmeniui, individualizuojant jos dydį, privaloma atsižvelgti į atsakomybę lengvinančias bei sunkinančias

aplinkybes, kurias lemia pažeidimo pobūdis (LVAT 2010-12-06 nutartis adm. byloje Nr. A-438-1117/2010). Taigi skiriamos baudos dydis priklauso nuo visų kompleksiskai vertinamų su konkrečiu atveju susijusių minėtų aplinkybių, o esant atsakomybę didinančių ir mažinančių aplinkybių pusiausvyrai (ar tokių aplinkybių nesant), skiriamas įstatyme nustatytos minimalios ir maksimalios sankcijos vidurkis (taip pat žiūrėti LVAT 2010-06-04 nutartį adm. byloje Nr. A-575-916/2010, 2010-06-30 nutartį adm. byloje Nr. A442-884/2010, 2010-11-29 nutartį adm. byloje Nr. A438-1546/2010).

Komisija, įvertinusi byloje nustatytas faktines aplinkybes, daro išvadą, jog Bendrovei pagrįstai paskirta 30 proc., t. y. vidutinio dydžio PVM bauda. Komisija pažymi, kad nors nuo 2019-01-01 įsigaliojusioje Metodikos redakcijoje neliko ankstesnėje Metodikos redakcijoje numatytų mokesčių mokėtojo atsakomybę sunkinančių aplinkybių, numatytų 18.1.4 ir 18.1.7 papunkčiuose (nesąžiningas mokesčių mokėtojo elgesys ir pažeidimų sistemiškumas), tačiau be minėtų aplinkybių ginčo atveju buvo nustatyta dar viena Pareiškėjo atsakomybę sunkinanti aplinkybė – apskaityti juridinės galios neturintys apskaitos dokumentai, kuriuose nurodytomis sąlygomis užfiksuotos ūkinės operacijos realiai neįvyko (iki 2018-12-31 galiojusios Metodikos redakcijos 18.1.8 papunktis, nuo 2019-01-01 įsigaliojusios Metodikos redakcijos 18².6 papunktis). Todėl įvertinus ginčo atveju nustatytą Pareiškėjo atsakomybę švelninančią aplinkybę (bendradarbiavimas su mokesčių administratoriumi) ir minėtą atsakomybę sunkinančią aplinkybę, Pareiškėjui pagrįstai buvo skirtas sankcijoje numatytos baudos vidurkis. Komisija nurodo nematanti teisinio pagrindo Pareiškėjui paskirtos vidutinio dydžio PVM baudos mažinti. Priešingo sprendimo priėmimas, Komisijos vertinimu, būtų nesuderinamas su mokesčių mokėtojų lygybės ir teisingumo principais, nes Pareiškėjas atsidurtų geresnėje padėtyje nei tie mokesčių mokėtojai, kurie mokestinius pažeidimus padarė dėl savo netyčinių veiksmų, neapdairumo. Atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad Pareiškėjui teisėtai bei pagrįstai paskirta 30 proc. dydžio PVM bauda paliktina galioti, kaip visiškai atitinkanti PVMĮ 123 straipsnyje įtvirtintas nuostatas.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 ir 2 punktais, n u s p r e n d ž i a :

1. Patvirtinti Inspekcijos 2020-07-16 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222E)-FR0682-322 nurodymus Pareiškėjui sumokėti į biudžetą 161 398,86 Eur PVM ir su juo susijusias sumas (dėl sandorių su UAB „Baltijos pardavimai“ ir UAB „ROOLS“).

2. Panaikinti Inspekcijos 2020-07-16 sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (21.222E)-FR0682-322 nurodymus Pareiškėjui sumokėti į biudžetą 42 667,40 Eur PVM ir su juo susijusias sumas (dėl sandorių su UAB „AUSRUS“).

Pagal MAĮ 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskusti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Galiauskaitė

Komisijos narys

Evaldas Raistenskis

Komisijos narė

Rasa Stravinskaitė

Komisijos narys

Andrius Venius

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė